ΚΟΡΙΝΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ

ΧΡΗΣΤΟΥ Σ. ΧΙΩΤΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1877 ΦΥΛΛ. Η'.

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΚΑΙ Ο ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

ὑπὸ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΒΥΘΟΥΛΚΑ τ. φ.

(συν. ὅρα φυλ. ζ.)

ε.) Βίος Εὐριπίδου.

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε, ὅτι ὁ βίος τῶν τριῶν τῆς ἀρχαιότητος μεγάλων τραγικῶν, στενῶς συνδέεται μετὰ τῆς κοσμοϊστορικῆς ἐκείνης ἐν Σαλαμῖνι Ναυμαχίας. Ὁ μὲν Μαραθωνομάχος Αἰσχύλος ἀνδρείως ἠγωνίσατο πρὸς τοὺς βαρβάρους ὑπὲρ ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων, ὁ δὲ Σοφοκλῆς ἐξῆρχε τοῦ χοροῦ, τοῦ δὲ Εὐριπίδου οἱ ὀφθαλμοὶ τὸ πρῶτον εἶδον τὰς τηλαυγεῖς τῆς εὐκλεοῦς ἐκείνης ἡμέρας ἀκτῖνας. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Εὐριπίδης ἔζησε βίον μονήρη καὶ δὲν ἐξῆλθεν εἰς τὸ δημόσιον, τὰ κατ' αὐτὸν δὲν εἶνε ἀκριβῶς γνωστά, καίτοι αὐτὸς λίαν ἠγαπᾶτο καὶ ἀνεγινώσκετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων. Οὐχ ἧττον ὅμως καὶ τὰ εἰς αὐτὸν γνωστὰ ὠφείλονται εἰς τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς τῆς παρ' Ἀττικοῖς κωμῳδίας, οἵτινες ὡς ἐκ συνθήματος σαρκάζοντες, δὲν διέπεμπον πολλὰ περιστατικὰ αὐτόν τε καὶ τὸ γένος του ἀποβλέποντα, ἐπὶ τὸ φορτικώτερον καὶ γελοῖον διαγράφοντες τὸν ἄνδρα, ἅπερ ἐπιβάλλουσιν ἱερώτατον καθῆκον εἰς τὴν κριτικὴν νὰ βασανίσῃ αὐστηρῶς τὰ ἀδόμενα.

Περὶ τοῦ Εὐριπίδου ὑπάρχουσι ἁ. δύο κακαὶ βιογραφίαι, β'. ἄρθρον τοῦ Σουΐδα. γ'. βιογραφία ὑπὸ Θωμᾶ Μαγίστρου καὶ δ'. ὑπὸ Μ. Μοσχοπούλου. Ὅθεν κατὰ τὸν ἀρχαῖον μῦθον ὁ Εὐριπίδης ἐγεννήθη τὴν 20ην Βοηδρομιῶνος τὸ ἁ. ἔτος τῆς 75 Ὀλυμπιάδος, ὅ ἐστιν τῇ 5 Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 480 π. χ. ἐν Σαλαμῖνι, καθ' ἣν ἡμέραν ἐγίγνετο αὐτόθι ἡ ναυμαχία, ἐπὶ ἄρχοντος Καλλιάδου, κατὰ τὸν Διογένην, κατ' ἄλλους ἐπὶ Διφίλου ἄρχοντος Ἀθήνησιν ἢ ἐπ' ἄρχοντος Ἀθήνησιν Φιλοκράτους. Ἀρχαία μαρτυρία περὶ τῆς γεννήσεώς του λέγει «Εὐριπίδης κατὰ τὴν ἡμέραν ἣν ἐνίκων Ἕλληνες Πέρσας ἐν τῇ κατὰ Ξέρξου ναυμαχίᾳ γεννᾶται εὐτυχίαν προσημαίνων Ἀθηναίοις». Ὁ πατήρ του ἦτο κάπηλός τις Μνήσαρχος ἢ Μνησαρχίδης καὶ ἡ μήτηρ του Κλειτὼ λαχανοπώλης, ἥτις παρὰ τοῖς συγχρόνοις της δὲν ἦτον ἐν μεγάλῃ τιμῇ· περὶ αὐτῶν λέγει ὁ Ν. Δαμασκηνὸς παρὰ Σταβαίῳ «Εὐριπίδης ὁ ποιητὴς υἱὸς ἐγένετο Μνησαρχίδου καπήλου καὶ Κλειτοῦς λαχανοπώλιδος. Βοιωτῶν ἔνιοι τοὺς τὸ χρέος οὐκ ἀποδιδόντας εἰς ἀγορὰν ἄγοντες καθίπται κελεύουσιν, εἶτα κόφινον ἐπιβάλλουσιν αὐτοῖς· ὃς δ' ἂν κοφινωθῇ, ἄτιμος γίνεται· δοκεῖ δὲ τοῦτο πεπονθέναι καὶ ὁ Εὐριπίδου πατὴρ Βοιωτὸς ὢν τὸ γένος.» Ἀναγινώσκεται ὅτι εἰς τὸν πατέρα τοῦ Εὐριπίδου ἐδόθη ὁ ἑξῆς χρησμός.

Ἑπταισοι κοῦρος, Μνησαχίδη, ὅν τινα πάντες
Ἄνθρωποι τίσσουσι, καὶ ἐς κλέος ἐσθλὸν ὀρούσει
Καὶ στεφέων ἱερῶν γλυκερὴν χάριν ἀμφιβαλεῖται.

Ὁ δὲ Μνησαρχίδης, παρεννοήσας τὸν χρησμὸν, ἀνέτρεφε τὸν υἱὸν ἀθλητήν. Καὶ εἷς μὲν τῶν βιογράφων του λέγει· «ἤσκησε δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν παγκράτιον·» ἄλλος δὲ προσθέττει. «Φασὶ δὲ αὐτὸν καὶ ζωγράφον »γενέσθαι, καὶ δείκνυσθαι αὐτοῦ πινάκια ἐν Μεγάροις.» Ὁ δὲ Σουΐδας· «γέγονε δὲ τὰ πρῶτα ζωγράφος.»

Ἀλλ' ἡ σχέσις τοῦ Εὐριπίδου πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ἐποχὴν εἶνε πάντῃ διάφορος. Ὁ Εὐριπίδης, ἂν καὶ ἐγεννήθη μόλις 14 ἔτη μετὰ τὸν Σοφοκλέα, φαίνεται ὅτι ἀνήκει εἰς ἄλλον αἰῶνα καὶ εἰς ἄλλην ἀνθρώπων γενεάν, διότι ἡ ἁρμονία, ἡ ὑφισταμένη ἔτι παρὰ Σοφοκλεῖ καὶ ἡ τάσις πρὸς τὰ καλὰ καὶ τὰ εὐγενῆ λείπουσι παρ' αὐτῷ. Ἐπιδοθεὶς δὲ ὁ Εὐριπίδης εἰς τὴν σπουδὴν τῆς φιλοσοφίας, ἠκολούθησεν Ἀναξαγόραν τὸν Κλαζομένιον, Πρόδικον τὸν Κεῖον, Πρωταγόραν τὸν Ἀβδηρίτην καὶ τέλος εἰς τὴν ἠθικὴν τὸν Σωκράτην, μεθ' οὗ ἦν συνδεδεμένος φιλικώτατα μέχρι τέλους τοῦ βίου του. Ὁ Εὐριπίδης τὸ πρῶτον κατέβη ἐπὶ τῆς σκηνῆς εἰς ἡλικίαν 26 ἐτῶν, τὸ ἔτος καθ' ὃ ἀπέθανεν ὁ Αἰσχύλος. Ὅλως ὅμως ἀπέχων τῶν πολιτικῶν, νυκτὸς δὲ καὶ ἡμέρας περὶ τὴν σπουδὴν ἀσχολούμενος διήγαγε βίον μονήρη, ἁρμόζοντα πρὸς τὸν ἐμβριθῆ καὶ σοβαρὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα. Τὶς ὅμως ἡ αἰτία ἡ ἀποτρέψασα τὸν ἄνδρα ἀπὸ τοῦ θεωρητικοῦ εἰς τὴν

ποίησιν εἶνε ὅλως ἄγνωστον. Κατ' ἀρχὰς ὑπῆρξεν αὐτῷ δύσκολον νὰ προσέλθῃ ἀντίπαλος πρὸς τὸν Σοφοκλέα, ἑτέρωθεν δὲ οἱ τὴν τάσιν αὐτοῦ μισοῦντες κωμικοί, ἔσκωπτον αὐτὸν καὶ ἕνεκα τούτου τετράκις μόνον ἐνίκησεν· ἀλλ' ἡ πρόοδος τῆς ὀχλοκρατίας μετέβαλε καὶ τὴν θέσιν τοῦ ποιητοῦ. Ὅσῳ μᾶλλον ἡ ἀρχαία γενεὰ παρήρχετο, καὶ ἑαυτὴν ἀντικαθίστα νεωτέρα, τόσῳ μᾶλλον ἐγίγνετο γνωριμώτερος καὶ ὁ Εὐριπίδης.

Αἱ βιωτικαὶ σχέσεις αὐτοῦ δὲν ἦσαν τόσον εὐτυχεῖς, διότι δὶς εἰς γάμον ἐλθών, τὴν οἰκιακὴν εὐδαιμονίαν ἀπέτυχε. Τὴν πρώτην του σύζυγον Χοιρίλην, διέζευξεν ἕνεκα παραβάσεως συζυγικῶν καθηκόντων, ἡ δὲ δευτέρα Μελιτὼ, οὐχὶ κρείττων τῆς πρώτης, ἐγκατέλιπεν αὐτόν. Ὁ ἀρχαῖος σχολιαστὴς λέγει· «λέγουσι δὲ αὐτὸν γήμαντα τὴν Μνησιλόχου θυγατέρα καὶ νοήσαντα τὴν ἀκολασίαν αὐτῆς γράψας πρῶτον δρᾶμα Ἱππόλυτον, ἐν ᾧ τὴν ἀναισχυντίαν θριαμβεύει τῶν γυναικῶν, ἔπειτα δὲ αὐτὴν ἀποπέμψασθαι· λέγοντος δὲ τοῦ γήμαντος αὐτήν· «σωφρονεῖ παρ' ἐμοί», δύστυνος εἶ ἔφη, εἰ γυναῖκα δοκεῖς παρ' ᾧ μὲν αὐτὴν σωφρονεῖν, παρ' ᾧ δὲ μή. Ἐπιγῆμαι δὲ αὐτὸν δευτέραν, ἣν εὑρὼν ἀκολαστοτέραν προχειροτέρως εἰς τὴν κατὰ τῶν γυναικῶν βλασφημίαν ἐθρασύνετο». Καίτοι τὸ τοιοῦτον δὲν φαίνεται τόσῳ σπουδαῖον, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ἐγένετο περιλάλητον καὶ πολύκροτον· ἐκαλεῖτο μισογύνης διότι ἔψεγε τὰς γυναῖκας καὶ ἦν σκυθρωπὸς, ἀποφεύγων τὰς συνουσίας, «εἰπόντος τινὸς ὅτι μισογύνης ἐστὶν Εὐριπίδης, ἔν γε ταῖς τραγῳδίαις, ἔφη ὁ Σοφοκλῆς, ἐπεὶ ἔν γε τῇ κλίνῃ φιλογύνης». Ἀθήναιος «φιλομεῖρα δὲ ἦν ὁ Σοφοκλῆς, ὡς Εὐριπίδης φιλογύνης». Ἱερώνυμος ὁ Ρόδιος παρ' Ἀθηναίῳ ἀποδίδει εἰς τὸν Σοφοκλῆ τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα περὶ τοῦ Εὐριπίδου.

Ἥλιος ἦν, οὐ παῖς, Εὐριπίδη, ὃς μεχλιαίνων
Γυμνὸν ἐποίησε· σοὶ δὲ φιλοῦνθ' ἑτέραν
Βορρᾶς ὠμίλησε· σὺ δ' οὐ σοφὸς, ὃς τὸν ἔρωτα,
Ἀλλοτρίαν σπείρων, λωποδύτην ἀπάγεις.

Εἰς ἄνδρα δίγαμον βεβαίως δὲν ἠδύναντο δύο γύναια νὰ ἀναπτύξωσι τοιοῦτον χαρακτῆρα, οὔτε ἄλλως δύνανται νὰ λάβωσι τὴν ἀσύστατον ταύτην ὑπόθεσιν πρὸς τὸ ἐξηγῆσαι πρᾶγμα εὔκολον καὶ φυσικὸν, ὅτι δηλαδὴ ἠθέλησε νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν σκηνὴν γυναῖκας ἀνοσίους, φαρμακοποιοὺς, μοιχαλίδας, ἀνδροκτόνους καὶ αἱμομίκτους καὶ νὰ δυσφημῇ ἅπαν τὸ θῆλυ γένος. Ἀδίκως βεβαίως θὰ κατέκρινέ τις τὸν Εὐριπίδην ὡς μισογύνην, διότι ὁ τρόπος ἐν γένει, καθ' ὃν πραγματεύεται τὸ φῦλον τῶν γυναικῶν περιάπτει εἰς αὐτὸν τόσην τοὐλάχιστον τιμὴν, ὅσον καὶ ὄνειδος. Λέγεται ὅτι εἶχε τρεῖς υἱοὺς τὸν Μνησαρχίδην ἔμπορον, Μνησίλοχον ὑποκριτὴν καὶ Εὐριπίδην τὸν νεώτατον.

Οὐδέποτε ἀπεδήμησε σχεδὸν τῶν Ἀθηνῶν, πλὴν ἅπαξ μόνον εἰς τὴν νῆσον Ἴκαρον, ὅπου εὑρὼν γυναῖκα μετὰ τῶν τέκνων ὑπὸ τῶν θανασίμων μυκήτων ἀποθανοῦσαν, ἐποίησεν εἰς τὸ συμβὰν τοῦτο ἐπίγραμμα· διὸ καὶ κατατάσσεται καὶ εἰς τοὺς ἐπιγραμματοποιούς. Περὶ τὰ τέλη ὅμως τοῦ βίου, ἕνεκα ἀγνώστων ἡμῖν λόγων, ἀπεφάσισεν, ἀπολιπὼν τὰς Ἀθήνας, νὰ ζήσῃ ἀλλαχόθι βίον ἡσυχώτερον. Καὶ πρῶτον μὲν ἀπῆλθεν εἰς Μαγνησίαν τῆς Θεσσαλίας, ὅπου ἀτελείᾳ ἐτιμήθη καὶ προξενίᾳ ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Ἀρχέλαον τὸν βασιλέα τῶν Μακεδόνων, βασιλεύσαντα τὸ 413 π. Χ. Ὁ Σουΐδας λέγει· «Ἀπᾶρας δὲ ἀπ' Ἀθηνῶν ἦλθε πρὸς Ἀρχέλαον τὸν βασιλέα τῶν Μακεδόνων, παρ' ᾧ διῆγε τῆς ἄκρας ἀπολαύων τιμῆς». Ἦν δὲ Ἀρχέλαος ὁ ἐπισημότατος τῶν πρὸ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου βασιλέων τῆς Μακεδονίας· ὅστις καὶ σκηνικοὺς ἀγῶνας ἐν Δίῳ συστήσας, προσεκάλεσεν εἰς τὴν αὐλήν του ποιητὰς, τεχνητὰς καὶ σοφούς· μεγάλως ἐτιμήθη παρὰ τοῦ Ἀρχελάου ὁ Εὐριπίδης, διὸ εὐγνωμονῶν πρὸς τὸν προστάτην καὶ χαριζόμενος αὐτῷ ἐποίησεν ὁμώνυμον τραγῳδίαν, Ἀρχέλαον, ἐπευχηθεὶς πρῶτον ἵνα μηδέποτε συμβῇ τι αὐτῷ τραγικόν.

Ἀλλὰ τὴν εὐδαιμονίαν ταύτην πολὺ ὀλίγον ἀπήλαυσε, διότι τὸ γ'. ἔτος τῆς 93 Ὀλυμπιάδος, 407 π. Χ. μετήλλαξε τὸν βίον ἐν Μακεδονίᾳ, κυνοσπάρακτος γενόμενος, ἔχων ἡλικίαν 77 ἐτῶν. Ὁ τῆς Σικελίας Διόδωρος λέγει· «Τινὲς δὲ λέγουσι παρ' Ἀρχελάῳ τῷ βασιλεῖ Μακεδόνων κατὰ τὴν χώραν ἐξελθόντα κυσὶ περιπεσεῖν καὶ διασπασθῆναι μικρῷ πρόσθεν τούτων τῶν χρόνων»· ἄλλη παράδοσις λέγει ὅτι οὐχ ὑπὸ κυνῶν ἀλλ' ὑπὸ γυναικῶν διεσπάσθη· «Αἱ δὲ γυναῖκες ἐβουλήθησαν αὐτὸν κτεῖναι εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ σπήλαιον ἐν ᾧ γράφων διετέλει· τοῦτο φαίνεται φάσμα καὶ οὐδὲν πλέον. Ὁ Ἀρχέλαος πολυειδῶς τιμήσας τὴν μνήμην τοῦ ἀνδρὸς, λαμπρότατα ἐκήδευσεν αὐτὸν, καὶ τὰς τρίχας κειράμενος, «et moerorem quemanimo conceperat vultu publica vit.» Ἔπειτα δὲ μνημεῖον μεγαλοπρεπὲς ἤγειρον αὐτῷ ἐπὶ δύο ποταμῶν συρροῆς. Καὶ πάντες μὲν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπένθησαν τὸν ἄνδρα, ὁ δὲ Σοφοκλῆς καὶ ἀστεφανώτους εἰσήγαγε τοὺς ὑποκριτὰς εἰς τὸ θέατρον κατὰ τοὺς σκηνικοὺς ἀγῶνας τοὺς τελεσθέντας τὸν χειμῶνα τῶν ἐτῶν 407 καὶ 406.

Τὸ εὔθυμον, τὸ ἵλαρὸν, τὸ κοινωνικὸν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Σοφοκλέους ἔλειπεν ἐντελῶς ἀπ' αὐτοῦ, ὡς καὶ τὸ ὑψηλὸν καὶ σεμνὸν, εἶνε μὲν ἐπίχαρις, εὐφυὴς, σοφὸς καὶ εὔκολος, κέκτηται ἀεὶ τεχνικόν τι ὕψος, ἀλλὰ σύννους τὸν βίον, σκυθρωπὸς τὸ ἦθος, ἀγνότατος τὰ ἤθη, ἐνταυτῷ δὲ καὶ ὑπερβολῇ φιλήσυχος, οὔτε ἀρχὴν ἄρξας οὐδεμίαν, οὔτε ἐπιμέλειαν οὐδέποτε ἀναλαβὼν, πάσης πολιτικῆς τύρβης καὶ ταραχῆς ἀπέχων, ὀλίγους συναναστρεφόμενος, ὀλίγον γνωριζόμενος, ἐν βιβλίοις ζῶν, μόνον τῇ ποιήσει προσέχων καὶ εἰς ταύτην προσπαθῶν νὰ εἰσάξῃ τὴν περὶ θείων καὶ ἀνθρωπίνων λεπτολόγον φιλοσοφίαν του, ὅθεν καὶ εἰς τοὺς ἀργοὺς φιλοσόφους ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν Ἀθηναίων καταλεγόμενος.

(ἕπεται τὸ τέλος)

Η ΕΝ ΔΡΑΓΑΤΖΑΝΙΩι ΜΑΧΗι ΚΑΙ Ο ΙΕΡΟΣ ΛΟΧΟΣ.

[Ἱστορικὸν ἐπεισόδιον τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας Ἑλ. ἀγῶνος]

Ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, μὴ λαμβάνων τὰς περιμενομένας ἐπικουρίας ἐκ τῶν μερῶν τῆς Μολδοβλαχίας, ἠναγκάσθη νὰ ὀπισθοπορήσῃ ἔναντι τῶν Τούρκων, οἵτινες, ἰσχυροὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν, προεχώρουν εὐτόλμως καὶ μετὰ προθέσεως νὰ περικυκλώσωσιν αὐτὸν καὶ καταβάλλωσιν εἰς ἓν μόνον σημεῖον. Διωκόμενος οὗτος ἐκ τοῦ Τυργοβίστου, ἀρχαίαν μητρόπολιν τῆς Βλαχίας, ἔνθα ἀπεπειράθη νὰ ἀντιπαραταχθῇ ἐρειδόμενος εἰς τὸ φύσει ἀμυντικὸν τῆς θέσεως, διέβη τὴν ἄνω ὀρεινὴν Βλαχίαν, ἀπέρασε τὸν Ὄλτον καὶ διέμεινεν εἰς τὸ Ρύμνικον, πολύχνιον ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ τούτου, οὐχὶ μακρὰν τῶν Καρπαθίων ὀρέων, ἅτινα διαιροῦσι τὸ πριγγιπάτον τῆς Τρασυνλβανίας ἀπὸ τοῦ Αὐστριακοῦ ἐδάφους. Σῶμα Ὀθωμανῶν, κατὰ χιλιάδας ἀνώτερον τοῦ Ὑψηλάντου, ἀπεστάλη ἵνα καὶ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο καταδιώξει αὐτόν. Ἡ ταχύτης τῶν Τούρκων ἐπήνεγκεν εἰς τὸ ὑπὸ τὸν Ὑψηλάντην σῶμα πλεῖστα προσκόμματα καὶ δεινοπαθήματα. Ἀπεφασίσθη ἐν τῷ Ἑλληνικῷ στρατοπέδῳ ἐὰν ἔδει νὰ περιμένωσι τὴν ὑποσχεθεῖσαν βοήθειαν, ἢ ἐὰν, ἐνδυναμούμενοι ἐφ' ὅσον τῆς περιστάσεως τὸ κατεπεῖγον ἀπήτει, ὤφειλον νὰ ἐπιπέσωσι πρὸς τὰ νῶτα τοῦ ἐχθροῦ, ἐφορμοῦντες κατὰ τῶν ἐφορμητῶν. Αἱ παρὰ τῶν Ἑλλήνων κατεχόμεναι θέσεις ἦσαν ἀκροσφαλεῖς, διὸ ἀπεφασίσθη νὰ καταφύγωσιν εἰς τὴν μεγάλην μονὴν τοῦ Δραγατζανίου, ἥτις ὑπέρκειται εἰς τὰ πέριξ τοῦ Ρυμνικίου. Τὸ εἶδος τοῦτο τῶν Ὀρθοδόξων μοναχικῶν οἰκοδομῶν, κατασκευάζεται ἀποκλειστικῶς δι' ἄμυναν οἱασδήποτε πολιορκίας· τὸ σχῆμα αὐτῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, εἶνε πυργοειδὲς, οἱ τοῖχοί των εὐπαγεῖς, αἱ θυρίδες εὐάριθμοι πλὴν στεναί, εἰς τρόπον καταλληλον πρὸς πᾶσαν ἀπόκρουσιν ἐπιδρομῆς.

Μεγάλως προσέτι παρεκίνει τοὺς Ἕλληνας ἵνα καταφύγωσιν ἐκεῖσε, ἡ ἀξιόλογος θέσις τῆς μονῆς, εὑρισκομένης ἐν τῷ μέσῳ δύω ὑπωρειῶν καταφύτων ἐκ πυκνῶν δρυμώνων, ἀποκαθιστώντων αὐτὰς σχεδὸν ἀπροσίτους. Ἡ γνώμη ὅθεν τοῦ Γωργάκη Ὀλυμπίου, ἑτέρου ἀξιολόγου ἀρχηγοῦ τοῦ ὑπὸ τὸν Ὑψηλάντην στρατοῦ, ἦτο νὰ καταλάβωσι τὴν μονὴν καὶ τοὺς πέριξ δρυμώνας καὶ νὰ περιμένωσι τὰς ἐλπιζομένας βοηθείας ἐν τῇ ἰσχυρᾷ ἐκείνῃ θέσει. Ἀλλ' ἡ σωτηριώδης ὡς πρὸς τοὺς Ἕλληνας αὕτη γνώμη, κατεπολεμήθη δυσχῶς ὑπὸ τοῦ Καραβιᾶ, (*) ἀξιωματικοῦ μεγάλης σημαντικότητος· οἱ δὲ μαχηταὶ τυφλωθέντες ἅπαντες ὑπὸ ἀπερισκέπτου ἐνθουσιασμοῦ, συνέτεινον νὰ ὑπερισχύσῃ ἑτέρα γνώμη τοῦ νὰ πολεμήσωσι δηλ. μετὰ τῶν Τούρκων εἰς ἐλεύθερον πεδίον. Αἱ δυνάμεις τοῦ Ὑψηλάντου, συγκείμεναι ὑπὸ Ἀρναούτων, Παδούρων, Σέρβων, Βουλγάρων Μολδαβῶν καὶ Βλάχων, ἐσχημάτιζον σῶμα ἐξ ὀκτὼ χιλιάδων ἀνδρῶν, ὧν οἱ πλεῖστοι ἦσαν ἱκανοὶ νὰ ἐκστρατεύσωσι, καὶ ἕτοιμοι νὰ γίνωσι θῦμα ὑπὲρ τοῦ ὁποίου συνησπίζοντο ἀγῶνος, ἕνεκα τοῦ διαπύρου αὐτῶν ζήλου, πλὴν ἄπειροι πάσης πολεμικῆς γνώσεως καὶ ἱκανῆς ἀσκήσεως, ἄμοιροι δὲ τῆς σωματικῆς καὶ διανοητικῆς ἀναπτύξεως, ἥτις εἶνε τὸ μόνον ἐχέγγυον τῆς νίκης. Τούτου ἕνεκα κακῶς διέκειντο τὰ πρὸς κανονικὴν καὶ ἐκ τοῦ συστάδην μάχην. Ἓν μόνον σῶμα ὑπισχνεῖτο τὴν νίκην κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον. Πᾶσαι αἱ περιωπῆς τινος Ἑλληνικαὶ οἰκογένειαι, ἰδίως δὲ αἱ τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας, συνείθιζον νὰ ἀποστέλωσι τὰ τέκνα των πρὸς ἐκπαίδευσιν εἰς τὰ διάφορα τῆς Εὐρώπης πανεπιστήμια καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ. Ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν ἐσπούδαζον τὴν ἰατρικὴν καὶ νομικὴν, ἕτεροι δὲ τὰς τοῦ ἐμπορίου θεωρίας καὶ τὰ μαθηματικά. Οἱ πρῶτοι τούτων ἐπανήρχοντο συνήθως εἰς τὴν πατρίδα των ἐξασκοῦντες τὴν ἐπιστήμην των, οἱ δὲ κατετάσσοντο εἰς τὰ καταστήματα, τὰ εὑρισκόμενα εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἐμπορικὰς πόλεις· ὅτε δὲ ἡ τῶν Φιλικῶν Ἑταιρία πανταχόσε ἤρχισε νὰ ἐφαπλοῦται, οἱ νέοι οὗτοι ἐγένοντο μέλη αὐτῆς καὶ ὤρεξαν, διαπύρῳ πόθῳ, τὴν ἑαυτῶν δεξιὰν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐπαναστάσεως, ἣν ἐθεώρουν ἱερὰν καὶ ἁγίαν πρὸς σωτηρίαν τοῦ ὅλου ἔθνους καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἐφρόντισεν ὅθεν ἕκαστος αὐτῶν νὰ προμηθευθῇ ζεῦγος πιστολίων, μιᾶς σπάθης καὶ πυροβόλου ὅπλου μετὰ λόγχης, κατὰ μίμησιν τῶν Εὐρωπαίων στρατιωτῶν, ὑπομέλαν δὲ φόρεμα ἐξελέχθη πρὸς ὁμοιόμορφον στολὴν αὐτῶν. Οὕτως ἐφοδιασμένοι συνεσωρεύθησαν ὑπὸ τὸν Ὑψηλάντην.

Θέαμα συγκινητικὸν καὶ ἀξιομνημόνευτον ἀληθὲς ἦτο τὸ βλέπειν τοὺς ζωηροὺς καὶ χαρίεντας ἐκείνους νέους, ἐθελουσίως καταλιμπάνοντας τὰ ἐκπαιδευτήρια καὶ ἐμπορικὰ καταστήματά των, καὶ μόνοι, ἢ καὶ μετὰ συνοδίας, νὰ ἀπέρχωνται, ὅπως συνενωθῶσι κατόπιν

(*) Ὁ Καραβιᾶς ἦτο τὸ γένος Ἰθακήσιος, ὑπῆρξε δὲ ὁ πρωταίτιος τῆς καταστροφῆς. «Εἶναι ἀκόμη ἀμφίβολον, λέγει ὁ Κούμας, ἂν ἐκ προδοσίας ἢ ἄλλης αἰτίας κινούμενος, δὲν ἐξετέλεσε τὸ διατεταγμένον» ὁ δὲ Παπαρρηγόπουλος τῷ προσάπτει ἀσύγγνωστον λάθος. Ὁ Τρικούπης ἱστορῶν ἄλλως πως καὶ διεξοδικῶς τὰ κατὰ τὴν μάχην τοῦ Δραγατζανίου, ἀποδίδει κενοδοξίαν διότι βέβαιος ὢν περὶ τῆς νίκης, πρῶτος ἠθέλησε νὰ προσβάλῃ τοὺς ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Δραγατζανίου τοποθετηθέντας Ὀθωμανοὺς, φιλοδοξίας ἕνεκα, χωρὶς νὰ προειδοποιήσῃ καὶ τοὺς λοιπούς ὁπλαρχηγούς, ἐκτὸς τοῦ Ἱερου Λόχου, ὃν προσέτρεψε νὰ ἀκολουθήσῃ αὐτὸν, καὶ πρὶν ἢ καταφθάσῃ καὶ ὁ Ὑψηλάντης, ὅστις ἤρχετο μετὰ τοῦ λοιποῦ στρατοῦ ἀπὸ Ρύμνικον, ἵνα συνενωθῇ μενὰ τῶν ἄλλων προαφιχθέντων σωμάτων ἐν Δραγατζανίῳ καὶ διατάξῃ τὰ κατὰ τὴν μάχην, ὡς ἀπεφασίσθη. Ὁπωσδήποτε ὁ Καραβιᾶς ὑπῆρξεν ὁ αἴτιος τῆς περὶ Δραγατζανίου ἥττης τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ Ἱεροῦ Λόχου, Ὁ Κούμας ἀναφέρει αὐτὸν ὡς ἀρχηγὸν τοῦ πυροβολικοῦ, τὸ δὲ Ἰταλικὸν κείμενον ἐξ οὗ ἀρυόμεθα τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο, ἀρχηγὸν τοῦ ἱππικοῦ, συγχρόνως παριστῶν αὐτὸν καταφανέστατον προδότην ἀδίκως.

Σ. τ. Μ.

πολλῶν κόπων, ἔν τινι ὁριστικῷ σημείῳ καὶ σχηματίσωσιν οὕτω στρατιωτικὸν σῶμα! Οἱ νέοι οὗτοι κατέγράφησαν εἰς ἰδιαίτερον τάγμα ἐπωνομασθὲν «Ἱερὸς Λόχος» ἀπέδειξαν δὲ πράγματι ὅτι τοιούτου τίτλου ἠξιοῦντο, ὡς ἡ Θηβαϊκὴ νεολαία ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ἐπαμινώνδα. Ἐπὶ τῆς σημαίας των ἀνέγραψαν «Ἐλευθερία ἢ θάνατος», καὶ τὴν ἔνδοξον ἐκείνην τῶν ἀρχαίων Σπαρτιατῶν ἐπὶ τῶν ἀσπίδων ἐπιγραφὴν «Ἢ ταν ἢ ἐπὶ τάν.» Οὐδεὶς αὐτῶν ὑπέστη πρότερον κακουχίας ἢ ἐλλείψεις, καὶ ὅμως ὑπέρερον τὰς στερήσεις καὶ τοὺς κόπους μετὰ τοσαύτης ταπεινοφροσύνης καὶ καρτερίας, ὥστε κατεστάθησαν πρὸς πάντας τοὺς συνοπαδοὺς των ἀπαράμιλλον ὑπόδειγμα. Ὁ Ὑψηλάντης εἶχε πεντακοσίους ἐκ τῶν νέων τούτων καὶ ἐπ' αὐτῶν κυρίως ἐναπέθετε τὰς ἐλπίδας του. Τὰ ἀραιὰ στρατεύματα τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἔτι μᾶλλον ἠραιώθησαν ὡς ἐκ τῆς ἀπουσίας τοῦ Κατακουζηνοῦ, ὅστις, παραλαβὼν ἀπόσπασμα δισχιλίων περίπου στρατιωτῶν, ἐπορεύθη νὰ ἐμποδίσῃ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ εἰς τὸν Πραὰν τῆς Ἰβραΐλας. Ἐναπέμενον λοιπὸν τοῖς Ἕλλησι περὶ τοὺς πεντακισχιλίους ἄνδρας, μεθ' ἑνὸς τάγματος ἱππικοῦ καὶ μικρῶν τηλεβόλων, ἀνηκόντων εἰς τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα. Οἱ Τοῦρκοι ἦσαν πλείονες, διπλάσιοι σχεδὸν, ἐκτὸς τούτου, ἕνδεκα ἑκατοστύς ἐκλεκτοῦ ἱππικοῦ, ἀπεκαθίστων αὐτοὺς ἔτι ἰσχυροτέρους. Ἡ μάχη ἤρξατο τὴν πρωΐαν τῆς 10 Ἰουνίου 1821. Μετά τινας ἐκπυρσοκροτήσεις τῶν Ἑλληνικῶν τηλεβόλων, οἱ Τοῦρκοι ἐφόρμησαν κατὰ τοῦ Ἱεροῦ Λόχου, ὅστις μεθ' ἡρωϊκῆς ἀνδρείας ὑπεδέξατο αὐτοὺς, ἀποκρούσας διὰ τῶν λογχῶν, ὅπλον βοηθοῦν μεγάλως τὸν Ἱερὸν Λόχον κατὰ τῶν ἐφορμητῶν, καθότι οἱ Τοῦρκοι ἐστεροῦντο τοιούτου, τὰ δὲ γιαταγάνιά των ἦσαν πολὺ κοντὰ καὶ δὲν ἔφθανον τοὺς μαχομένους. Ἡ ὑποχώρησις ἐγένετο ταχεῖα καὶ ἄτακτος. Ἐν τούτοις ἐνθαρρυνθέντες ἐκ νέου, καὶ δευτέραν φορὰν ἐπιπεσόντες οἱ Τοῦρκοι, ἀπεκρούσθησαν καὶ πάλιν αἰσχρῶς καὶ μετὰ μεγίστης φθορᾶς, ὥστε ἠναγκάσθησαν νὰ στρέψωσι τὰ νῶτα. Ὁ Ὑψηλάντης ἰδὼν τὴν εἰς τὰς τάξεις τῶν Τούρκων σύγχυσιν, ἐσκέφθη ὅτι ἦτο ἁρμόδιος περίστασις ὅπως ἐπωφεληθῇ αὐτῆς, διέταξεν ὅθεν ἵνα τὸ ἱππικὸν σπεύσαν περικυκλώσῃ τὸν ἐχθρὸν, ὑποχωροῦντα ἐν ἀταξίᾳ, καὶ καταδιώξῃ αὐτὸν παντοίαις δυνάμεσι. Ἂν ἡ διαταγὴ αὕτη ἤθελε πιστῶς ἐκτελεσθῆ, οἱ Τοῦρκοι δὲν θὰ ἐπρόφθανον νὰ συγκεντρωθῶσιν, ἡ δὲ νίκη τῶν Ἑλλήνων θὰ ἦτο βεβαία καὶ ἐντελής. (*)

Ἀρχηγὸς τοῦ ἱππικοῦ ἦτο ὁ Καραβίας, ὅστις ἐφάνη τοσοῦτος θερμὸς σύμβουλος τῆς μάχης, ἀντὶ δὲ οὗτος νὰ ἐκτελέσῃ τοῦ στρατηγοῦ τὴν διαταγὴν, περικυκλώσῃ δὲ καὶ προσβάλλῃ τοὺς διασκορπισμένους Τούρκους, ἔστρεψεν αἴφνης τὰ ὅπλα κατὰ τῶν Ἑλλήνων, προσβαλὼν δὲ ἰσχυρῶς αὐτοὺς, τοὺς ἠνάγκασε νὰ τραπῶσιν εἰς φυγήν. Πᾶσα δύναμις ὅπως θέσῃ φραγμὸν εἰς τὸν πανικὸν τοῦτον φόβον ὑπῆρξε ματαία. Τὸ ἄτακτον πεζικὸν, ἔντρομον καὶ συγκεχυμένον, κατέφυγε γοργῷ τῷ βήματι εἰς τὸν πλησίον ποταμὸν Ὄλτον, ὃν καὶ διέβη, ἐγκαταλεῖπον ἐπὶ τῆς ἀπέναντι ὄχθης τὸν Ἱερὸν Λόχον, ἐναπομείναντα μόνον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

Τότε οἱ Μωαμεθανοὶ ἱππεῖς ἔδραμον ἀχαλίνωτοι ἐπὶ τοῦ μικροῦ τούτου τάγματος, καὶ περικύκλωσαν αὐτὸ πανταχόθεν. Ἀτρόμητοι καὶ πάλιν ἐν τηλικαύτῃ τρομερᾷ καὶ ἀπηλπισμένῃ περιστάσει, οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι νέοι, ἄξιοι ὄντος ἀνωτερας τύχης, ὑπεδέχθησαν ὡς ἥρωες τὴν πανσθενῆ τῶν Τούρκων ἔφοδον, οὐδὲ ἐπὶ στιγμὴν διέρρηξαν τὰς τάξεις των· ἡ νίκη ἐστεφάνωσεν ἐπί τινα καιρὸν τὰς τελευταίας τῆς ἀνδρείας των δοκιμασίας, πλὴν ἐπὶ τέλους ἡ ἀνδρεία ὑπέκυψε τῷ πολυαρίθμῳ στρατῷ, καὶ οἱ Τοῦρκοι κατέσφαξαν διὰ τῶν ξιφῶν τοὺς ὀλίγους, οὓς αἱ σφαῖραι εἶχον ἀφήσει ζῶντας ἐπὶ τοῦ πεδίου. Ὑπὲρ τοὺς τετρακοσίους νεκροὺς ἔμειναν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, πολύκλαυστον μνημεῖον τοσαύτης ἀρετῆς καὶ δυστυχίας! Οἱ ἑκατὸν σχεδὸν τῶν συναδέλφων των ἀπέφυγον τοῦ ὀλέθρου, πλὴν ἐξωλοθρεύθησαν τὰς ἑπομένας ἡμέρας ὑπὸ τῶν δεινοπαθημάτων καὶ τῶν πληγῶν. Ὀλίγοι μόνον ἀπέμεινον ζῶντες, περίδοξα λείψανα τάγματος, ὅπερ ἦτο καὶ ἔσεται τὸ καύχημα τῆς νέας Ἑλλάδος. Οὐδεὶς τύμβος μέχρι τοῦδε δεικνύει τὸν ἱερὸν τόπον, ἔνθα οἱ ἔνδοξοι οὗτοι νέοι ὑπέστησαν τὸν θάνατον εἰς τὸν ὑπὲρ πατρίδος καὶ θρησκείας ἄνισον ἀγῶνα, οὐχ ἧττον ὅμως ζῶσιν ἐν τῇ μνήμῃ τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν καὶ δέον νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι μονῆρες μνημεῖον δὲν θὰ λείψει ὅπως ἀνακουφίσῃ τὰ ἱερὰ καὶ ἄταφα αὐτῶν ὀστᾶ. (*)

Ὁ Ὑψηλάντης καταβληθεὶς διὰ μιᾶς ὑπὸ τοσούτων δυστυχημάτων, ἔστρεψε τὰ βήματά του πρὸς τὴν ὁδὸν ἐκείνην ἥτις ἦτο ὀλιγώτερον ἐπίφοβος πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀπλήστων καὶ καταδιωκτῶν Τούρκων καὶ πολλῶν βλάχων ραδιούργων. Εἰσέδυ εἰς τὰς φάραγγας τοῦ Rothenturm ἢ Ερυθροῦ Πύργου, ὁδὸς ἄγουσα ἀπὸ τῆς Ὀθωμανικῆς γῆς εἰς τὴν τῆς Αὐστρίας. Πρὶν ὅμως πορευθῇ εἰς τοσοῦτον βαρυαλγῆ καὶ ἐπίπονον ἐξορίαν, ἐδημοσίευσε πρόγραμμα ἐκθειάζον, ὡς ἦτο δίκαιον, τὴν ἀνδρείαν τῶν ὑπὸ τὴν σημαίαν του διαμεινάντων πιστῶν Ἑλλήνων, ἐξεσφενδόνιζε δὲ τῆς πατρίδος τὸ ἀνάθεμα ἐπὶ τῶν προδοτῶν, ἰδίως δὲ ἐπὶ τοῦ δειλοῦ Καραβιᾶ. Προὐτίθετο νὰ διέλθῃ τὴν Τρανσυλβανίαν καὶ προφθάσῃ ἐκεῖθεν τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ Ἕλληνας,

(*) Ὁ Ὑψηλάντης δὲν ἦτο παρὼν ἐν τῇ μάχῃ, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ ἡμῶν σημειώσει εἴπομεν. Ἐνταῦθα ἐννοεῖται ὁ Καραβιᾶς, ὁ δὲ ἀρχηγὸς τοῦ ἱππικοῦ, ὅστις ὡς προδότης χαρακτηρίζεται, ἦτο Μολδοβλάχος τις ζηλοφθονῶν πολὺ τοὺς Ἕλληνας.

(*) Ἐχάρημεν ἀναγνόντες εἰς τὴν Τεργεσταίαν «Ἡμέραν», ὅτι ὁ ἐν Ὀδησσῷ ὁμογενὴς Κ. Ἀλέξανδρος Βουτζινᾶς, ἔγραψε πρὸς τὸν ἐν Ἀθήναις τότε πρωθυπουργοῦντα κ. Ε. Δελληγιώργην ἐξαιτούμενος τὴν ἄδειαν νὰ ἀνεγείρῃ ἐν τῇ πρωτευούσῃ, ἰδίοις ἀναλώμασι, λαμπρὸν μνημεῖον εἰς τιμὴν τῶν πρωταθλητῶν τῆς Ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας τῶν ἐν Δραγατζανίῳ καὶ Σκουλενίῳ πεσόντων. (Ὅρα «Ἡμέραν» ἀρ. 909.)

οἵτινες εἶχον ἤδη ἀναπετάσσει τὴν σημαίαν τῆς ἀνταρσίας, πλὴν τῆς κακουχίας τὰ ἐλεεινὰ ἐνδύματα δι' ὧν ἦτο ἐνδεδυμένος, δὲν ἠδύναντο νὰ τὸν ἀποκρύψωσι, καὶ εἰς τοὺς πρώτους στρατιωτικοὺς σταθμοὺς (ἐν Αὐστριακῇ γῇ) νὰ μὴ συλληφθῇ. Κλεισθεὶς κατὰ πρῶτον εἰς τὸ φρούριον τοῦ Mullembach ἐν Τρανσυλβανίᾳ, κατόπιν εἰς ἐκεῖνο τοῦ Mongatz ἐν Οὐγγαρίᾳ καὶ τέλος εἰς ἐκεῖνο τοῦ Theresienstadt ἐν Βοημίᾳ, ὑπέστη αὐστηρὰν κάθειρξιν ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα ὑπὸ λύπης μᾶλλον ἢ ὑπὸ ἀσθενείας καταβληθεὶς, ἐτελεύτησεν εἰς Βιέννην, ἔνθα τῷ ἐπετράπη προθύστερον νὰ διαμένῃ, κατὰ τὴν ἀνθηρὰν καὶ ἀκμάζουσαν ἡλικίαν τῶν τριάκοντα ἐξ ἐτῶν.

Προαιρετώτερος, πλὴν οὐχ ἧττον πικρὸς, ὑπῆρξεν ὁ θάνατος τοῦ πιστοῦ συναδέλφου του Γεωργάκη Ὀλυμπίου. Μετὰ μακρὰν καὶ ἐπίμοχθον περιπλάνησιν εἰς τὰ δάση, ἅτινα καλύπτουσι τοῦ Προύθου τὰς ὄχθας, εἰσέδυ εἰς μονήν τινα, ἔνθα πάραυτα περιεκυκλώθη παρὰ τῶν Τούρκων, οἵτινες κατεδίωκον αὐτόν. Λυσσαλέα ὑπῆρξεν ἡ ἔφοδος, ἀπηλπισμένη ἡ ἄμυνα. Ἀλλὰ πεσόντες ἐπὶ τέλους οἱ ὀλίγοι ὀπαδοί του, ὁ Γωργάκης καὶ τέσσαρες Ἕλληνες ἐζωγρήθησαν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. (*)

Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1821, ἤτοι ἕνα σχεδὸν μῆνα μετὰ τὴν μάχην τοῦ Δραγατζανίου, ὁ ἐξιστορῶν ταῦτα, ἐπορεύετο εἰς τὴν μεγαλειτέραν ὁδὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ Πέρα, (Σταυροδρόμιον) ὁπότε μεγάλη συρροὴ λαοῦ εἰδοποίησεν αὐτὸν ὅτι ἀσύνηθες συμβὰν προσήγγιζε. Τέσσαρες ὁπλοφόροι ἔσυρον, ὀλίγον ἀπωτέρω, ἄνθρωπον, οὗτινος τὰ ἐνδύματα ἦσαν λίαν ἐξεσχισμένα, οἱ δὲ βραχίονες σφιγκτὰ ὄπισθεν δεδεμένοι. Φθάντες εἰς τὴν μικρὰν πλατεῖαν, τὴν πρὸ τοῦ μεγάρου τῆς Ἀγγλικῆς πρεσβείας εὑρισκομένην, οἱ μὲν δήμιοι ἐστάθησαν, ὁ δὲ δυστυχὴς ἐκεῖνος ὅστις ἐφαίνετο ἠμιθανὴς ὑπὸ τοῦ μόχθου, ἔλαβεν ὀλίγην ἀνοψυχὴν ἐν τῇ βραχείᾳ ἐκείνῃ ἀναπαύσει! Ἡ μικρὰ αὕτη ἀνάπαυσις ἤρκει ὅπως ἀναλάβῃ ἰσχὺν, καὶ δείξῃ ἐν τῇ στάσει ἐκείνῃ καὶ τῇ ὄψει τοῦ προσώπου του, τῆς ψυχῆς του τὸ ἀριπρεπὲς καὶ μεγάθυμον, τὸ ἐπ' ὀλίγον μὲν νεκρωθὲν, πλὴν οὐδαμῶς ἀποσβεσθὲν ἐκ τῶν ἀπείρων μόχθων καὶ σκληρῶν ταλαιπωριῶν.

Γαλήνιος καὶ ἀτρόμητος ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν, ἣν αἱ κακουχίαι εἶχον καταβάλλει· ἀπαξιῶν δὲ νὰ ἀτενίσῃ πρὸς τοὺς ἀτίμους ἐκεῖ παρισταμένους δορυφόρους, ἔστρεψεν ἀγερώχως πρὸς οὐρανὸν τὸ λάμπον ὄμμα του. Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην Τοῦρκος δήμιος πλησιάσας πρὸς αὐτὸν, ἐπισείων τὸ μοιραῖον Κινσλὰκ, διὰ μόνου ἀναστρόφου κτυπήματος, ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαμπάξ.

(*) Ὁ Γεωργάκης Ὀλύμπιος μαχόμενος ἔπεσεν εἰς τὸ κωδονοστάσιον τοῦ μοναστηρίου ὅπου, ἔθεσε πῦρ ὕστερον καὶ ἐκάη μετὰ τῶν συντρόφων του· ὁ δὲ πιστὸς φίλος του Φαρμάκης συνελλήφθη αἰχμάλωτος καὶ ἀπήχθη εἰς Κωνσταντινούπολιν ἔνθα ἐβασανίσθη, οὐχὶ δὲ ὁ Γωργάκης αὐτός. (Ἱστορ. Τρικουπ.) Σ. τ. Μ.

Τὸ σῶμα ἐκεῖνο ὑβριστικῶς ριφθὲν ἐν τῷ βορβόρῳ τῷ ἀνὰ μέσον τῆς τριόδου ἐκείνης, θὰ ἔμενε κατὰ τὸ σύνηθες ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἄταφον, πλὴν ἡ Α. Ε. ὁ λόρδος Στρανσεώρδ διεμαρτυρήθη ἵνα τὸ φρικαλέον ἐκεῖνο θέαμα μὴ λυμαίνηται ἐπὶ πλέον τὴν Εὐρωπαϊκὴν συνοικίαν. Οἱ λοιποὶ τοῦ ἀνδρείου Φαρμάκη σύντροφοι, ριφθέντες εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ὑπὸ τῶν κυμάτων καταβυθισθέντες, ἠφανίσθησαν ἐκ τῆς ὄψεως τῆς γῆς.

(κατὰ τὸ Ἰταλικὸν) Α. Δ. ΜΑΡΓΑΡΗΣ.

ΕΝ ΔΡΑΜΑ ΜΕΤΑΞΥ ΔΥΟ ΡΟΔΩΝΙΩΝ.

Ὑπῆρχε, δὲν εἶνε πολὺς καιρὸς, πέριξ τῶν Παρισίων, μικρὸν τῆς πόλεως ἀπέχων, εἰς μέρος ὀλίγον συχναζόμενον, κῆπος, ἐν ᾧ διήνυσα πολλὰς εὐδαίμονας ἡμέρας. Μεταχειρίζομαι τὴν λέξιν κῆπος ἐν ἐλλείψει ἄλλης δυναμένης νὰ ἐκφράσῃ κάλλιον τὴν ἰδέαν μου. Δύναται νὰ δοθῇ τὸ ὄνομα τοῦτο, εἰς εἶδός τι πεδιάδος ἀγεωργήτου καὶ εὐρείας κατὰ τι, ἐν μέρει περιστοιχουμένης διὰ περιφραγμάτων καὶ προασπιζομένης ὑπὸ ἐρρειπωμένων τειχῶν; Ἐν μέσῳ αὐξάνουσι κατὰ βούλησιν δένδρα, ἄλλοτε καλλιεργημένα, πρὸ χρόνων δὲ ἐλλειπεῖ πάσης γεωργίας, καὶ παρημελημένα. Οἱ κλάδοι των ἀνήρχοντο εἰς ὑψηλὰς ἀποχάσεις, ἐπλατύνοντο ἐν εἴδει σκιαδίων, συνεπλέκοντο καὶ παρίζων ἀπείρους παραδόξους σχηματισμοὺς, ἐνῷ ἄλλοι ἔκλινον πρὸς τὴν γῆν ὡσανεὶ ἠβούλοντο νὰ δεχθῶσιν εὐχαρίστως τοὺς ἀσπασμοὺς τῶν ἀναρριχομένων φυτῶν, ἅτινα περιελύσσοντο περὶ τὰ στελέχη καὶ κατεκυρίευον τὰ πάντα διὰ τῆς διατεμνομένης στεφάνης των. Ἡ χλόη ὄχι μόνον ἐπλημμύρει εἰς τὰς δενδροστοιχίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ κοιλώματα· ἐννοεῖται ὅτι οἱ ρωμαλαῖοι ἐκεῖνοι παράσιτοι εἶχον ὑποπνίξει ὑπὸ τὴν ὕλομανῆ βλάστησίν των ὅλα τὰ γεωργικὰ φυτά, ἅτινα ὀλίγον πρότερον ἤνθουν. Δὲν ἠδύναντο νὰ εὑρεθῶσιν ὡραιότεροι ὑπάγριοι νικοτιανοὶ (εἶδος καπνοῦ) οὐδὲ ὑπερηφανότεραι ἀκαλῆφαι οὐδ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς πεδιάδος. Πανταχόθεν εὑρίσκοντο ἄκανθαι πρὸς τιμωρίαν τῶν ἐνδυμάτων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦ προσώπου καὶ τῶν χειρῶν, δὲν ἠδύνατό τις νὰ κάμῃ οὔτε ἓν βῆμα ἄνευ δρυφῶν ἢ χωρὶς νὰ μείνῃ ἀγυστρωμένος.

Ὁ κάτοχος τοῦ κήπου, γέρων ἑβδομηκοντούτης σχεδὸν, ὑψηλὸς καὶ ἰσχνὸς, τὸ μέτωπον τοῦ ὁποίου ἐκοσμεῖτο διὰ λευκῶν τριχῶν ὀρθίων καὶ ἀγρίων, ἃς ἐκάλυπτε πάντοτε κεκρύφαλος, ὅστις οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ δαμάσῃ αὐτάς. Κατῴκει εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κήπου ἔν τινι καλύβῃ ἀνταξίᾳ τοῦ Ροβινσῶνος Κρουζοέ. Ἡ καλύβη αὕτη, κεκαλυμμένη ὑπὸ χόρτων καὶ ἐξ ἑνὸς δωματίου συγκειμένη, κακῶς ἐκλείετο διά τινος θριπηδέστου θύρας, κακῶς ἐθερμαίνετο διὰ μεγάλης ἐξοχι-

κῆς θερμάστρας, ἐξ ἐκείνων ὧν ὁ ἄνεμος ρίπτει πρὸς τὰ κάτω τὸν καπνὸν καὶ τὸν ὠθεῖ εἰς τὸ δωμάτιον πρὸς βλάβην τῶν πνευμόνων καὶ τῶν ὀφθαλμῶν. Ἡ κατοικία ἐκείνη δὲν ἐφωτίζετο ἢ διά τινος παραθύρου ἐκ χάρτου μᾶλλον ἢ ἐξ ὑέλων. Εἰς ὀλίγας πεπαλαιωμένας τραπέζας κεκαλυμένας ὑπὸ ἀράχνης εὑρίσκοντο ὀλίγα βιβλία, ἓν μικροσκόπιον μεγάλης ἀξίας ὑπὸ ὑέλινον κώδωνα, ἓν δίκτυον διὰ ψύχας, τρεῖς πινακίδες, καὶ δύο παροψίδες μετὰ μαχαιρίου καὶ περώνης ἐκ κατειργασμένου σιδήρου ἃς ὁ χρόνος καὶ ἡ χρῆσις μᾶλλον ἢ ἡ οἰκιακὴ ἀφροντισία τοῖς εἶχεν ἀπαλείψει τὸ κασιτέρωμα.

Ἔζη ἐκεῖ μόνος καὶ διηνεκῶς, ἄνευ ἄλλης συνοδίας ἢ θυμώδους τινὸς κυνός, ἄνευ ἄλλης ὑπηρεσίας ἢ γραίας τινὸς τοῦ πλησίον χωρίου ἠναγκασμένης νὰ κάμνῃ ἑνὸς μιλίου ἀπόστασιν, ὅπως κομίζῃ ἄρτον εἰς τὸν ἐρημίτην ὄσπρια καὶ ἄλλας τινὰς ἀπαραιτήτους τροφάς. Δὶς τῆς ἑβδομάδος τῷ ἔψηνε ἀρκετὸν κρέας καὶ ὄσπρια μετὰ δὲ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας της ἐπέστρεφεν εἰς τὸ χωρίον της χωρὶς νὰ ἀνταλλάξωσιν οὐδὲ λέξιν.

Ὦ; ἐκ συμπτώσεως συνήντησα καὶ ἐγνώρισα τὸν παράδοξον κάτοχον τῆς κατοικίας ἐκείνης. Πῶς, καὶ ἐγὼ σχεδὸν ἀγνοῶ, τοῦτο μόνον γνωρίζω ὅτι ἀμφότεροι ταὐτοχρόνως εὕρομεν ἔν τινι πεδιάδι ἐντομόν τι λίαν σπάνιον. Εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ διαφιλονεικήσωμεν τὴν κυριότητα τοῦ ἐντόμου τούτου διὰ τῆς κυνικότητος ἐκείνης τῆς οὔσης κτῆμα τῶν ἀρχαιοδυφῶν, ἀλλ' ἦτο γέρων, καὶ παρὰ τὸν ἐσωτερικὸν βορβορυγμὸν τῆς ἀπατηθείσης πλεονεξίας, ἔφθασα νὰ τῷ παραχωρήσω, καὶ μὲ ἀρκετὴν φιλοφρόνησιν τὴν κατάκτησίν μου. Μὲ εὐχαρίστησε καὶ μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας συνομιλίαν μὲ ὡδήγησεν εἰς τὸν κῆπόν του, ἐνῷ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔλαβον τὸ δικαίωμα τῆς εἰσόδου.

Ἔζησα πέντε ἔτη ἐν οἰκειότησι μὲ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὅστις ἐναργῶς ἐκρύπτετο ὑπὸ ψευδὲς καὶ χυδαῖον ὄνομα. Ἐκ τῆς ὁμιλίας του, τῶν ἐκφραστικῶν βλεμμάτων του, καὶ τῆς εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς του, ἀνεκαλύπτετο ὅτι ἦτο ἄνθρωπος παιδείας. Αἱ γνώσεις του ἦσαν ἄπειροι, οὐδεμία ἀνθρώπινος ἐπιςήμη τῷ ἦτο ξένη. Διῆλθον ἀρκετὰς ἡμέρας ἀκροώμενος αὐτοῦ, ὅτε μοὶ ἀνέπτυσσε τὰς θεωρίας του ἐπὶ τῆς ὀψηλῆς βίβλου τῆς κτίσεως, ἧς τοσοῦτοι αἰῶνες σπουδῆς μόνον ὀλίγας γραμμὰς ἐχάραξαν. Ἤρχιζε πάντοτε ἔκ τινος παραδόξου ὅπερ κατὰ βούλησιν εὕρισκεν. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον κυριευόμενος ὑπὸ τῆς ἀληθείας, κατέστρεφεν αὐτὸς ἐκεῖνος, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ, τὰς ἰδίας του θεωρίας, ὅπως ἐκφράσῃ ἀντικείμενα ὑψηλὰ καὶ νέα, ἐν οἷς διεκρίνετο ἡ ἑτοιμότης ἀληθοῦς μεγαλοφυΐας. Ἰσχυρὰ βεβαίως θλῖψις εἶχε τρώσει τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ὅστις ἠρνεῖτο τὴν ὕπαρξιν τοῦ θεοῦ, ἐνῷ τὴν ἀπεδείκνυεν ὡς ὁ Αἰσχύλος καὶ ὁ Βοσουὲ, ἐχλεύαζεν ὅλας τῆς ἀρετὰς ἐνῷ ἔκαμνεν ἀρκετὰς ἐλεημοσύνας, ἐμυκτήριζε τὴν εὐαισθησίαν ἐνῷ συνεκινεῖτο μέχρι δακρύων εἰς τὴν διήγησιν ἀγαθῆς τινος πράξεως, ἐλέγετο ἀφιλάνθρωπος ἐνῷ μὲ ἠγάπα ὡς ἴδιον υἱόν του.

Μαθητὴς τοῦ Κουβιὲρ τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου συνεχῶς ὑπ' αὐτοῦ μετὰ σεβασμοῦ καὶ λατρείας προσφέρετο· ἠὐχαριστεῖτο χλευάζων τοὺς φυσιογνώμονας φιλοκρινεῖς καίτοι συνεχῶς μοὶ ἀνέπτυσσε τὰς κυριωτέρας περὶ οὐδετερότητος μεθόδους. Ἀφ' ἑτέρου διϊσχυρίζετο, καὶ δικαίως, ὅτι παρημελοῦντο, ἐν τῇ τῆς φυσικῆς ἱστορίας ἐπιστήμῃ, οἱ χαρακτῆρες τῶν ζώων, εἰς οὓς αὐτὸς κατηνάλισκε τὸν βίον μελετῶν. Οὐδεὶς κάλλιον αὐτοῦ, ἐτοποθετεῖτο εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἐνοχλήσῃ τὸ ζῶον οὔτινος ἐξήταζε τὴν φύσιν. Οὐδὲ ὁ χρόνος οὐδὲ ἡ κόπωσις τὸν ἀνεχέτιζον. Ἔπρεπε νὰ τὸν ἴδῃ τις τότε ὅτε διὰ τοῦ γλυκοῦ ὀφθαλμοῦ του, ἐξ οὗ διεκρίνετο τοσαύτη εὐφυΐα, ἠκολούθει τὰς κινήσεις τοῦ ἐντόμου ἢ τοῦ πτηνοῦ, ὅπερ ἦτο τὸ ἀντικείμενον τῶν σπουδῶν του· διεκράτει τὴν πνοὴν φοβούμενος μὴ τὰ ἐνοχλήσῃ, καὶ, ὅπως διακρίνῃ καλλίτερον, ἔπιπτε πρηνὴς σιωπηλῶς, καὶ διὰ τῆς ἐπιτηδειότητος ἀγροδιαίτου, χωρίς ποτε νὰ κουρασθῇ.

Ἐνθυμοῦμαι ἡμέραν τινὰ, ὅτε ἤνοιξα τὴν θύραν τοῦ περιβόλου, ἥτις, ὡς ἐκ συμπτώσεως, ἦτο κεκλεισμένη, διέκρινα αὐτὸν ἐξηπλωμένον ἐπὶ τῆς χλόης εἴς τι μέρος, ἐν ᾧ ἄλλοτε ἦτο μικρὰ ἅλως. Ἤγειρε τὴν κεφαλὴν, καὶ δι' ἐκφραστικοῦ βλέμματος μοὶ ἔκαμε σημεῖον νὰ πλησιάσω καὶ νὰ ἐξαπλωθῶ πλησίον του.

—Παρατηρήσατε, μοὶ εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ ὥστε μόλις τὸν ἤκουσα, παρατηρήσατε, ἰδοὺ μία Μεγάχηλος κάμνουσα τὴν φωλεάν της, ἐκεῖ, δύο βύματα μακρὰν ἡμῶν, ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μας, μεταξὺ ἐκείνων τῶν δύο ροδωνιῶν.

Εἶδον πράγματι, ὀλίγα βήματα μακρὰν, εἶδός τι Μελίσσης, μήκους ἐξ σχεδὸν γραμμῶν, μελανῆς εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος, καὶ ὑποκάτω χρυσοειδοῦς κεκαλυμμένης ὑπὸ πυκνῆς χνοός. Στερεὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκτύπα τὸ ἔδαφος μὲ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας, τὸ ἐδοκίμαζε διὰ τῶν κερατίων της, περιεφέρετο ὡς ὁ γεωμέτρης, ὅστις λαμβάνει τὰ σχέδιά του καὶ βολιδοσκοπεῖ. Δὲν τῇ ἐφαίνετο κατάλληλον τὸ μέρος, διότι διέτρεζεν οὕτω ἑνὸς μέτρου σχεδὸν ἀπόστασιν. Τέλος ἐστάθη πλησίον μικροῦ τινος κωλύματος προερχομένου ἐκ σωρείας τινὸς ἀμμολίθου, τεθειμένου εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου, στρεφομένου πρὸς μεσημβρίαν καὶ προασπιζομένου ἐκ τῆς βροχῆς ὑπὸ τῶν δύο μνημονευθεισῶν ροδωνιῶν. Ἡ ξηρὰ γῆ προσέφερε πεπυκνωμένον μίγμα ἀργίλου, στερεὸν σχεδὸν ὡς λίθος.

Ἡ Μεγάχηλος ἐστηρίχθη ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων αὐτῆς ποδῶν, ἐστράφη περὶ ἑαυτὴν καὶ μετεχειρίσθη τὸ ἄκρον τοῦ ὑπογαστρίου της, ὡσανεὶ ἦτο αἰχμὴ διαβήτου, ὅπως σχηματίσῃ ἐντελῆ κύκλον. Ἀφοῦ τῇ βοηθείᾳ τῶν ποδῶν της, ἐχάραξε τὸν κύκλον τοῦτον, ἐξήγαγε τοὺς κόκκους τῆς ἄμμου, ἀκολούθως τὸν παρετήρησε πρὸς στιγμὴν καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ σκάπτῃ. Αἱ

τριγονοειδεῖς σιαγόνες της, ἰσχυραὶ καὶ ὑπὸ λεπτῶν ὀδόντων περιστοιχούμεναι ἔσωθεν διετρύπον τὴν γῆν ἔχι ὡς σκαπάνη ἀλλ' ὡς πριών. Διήρεσε κατ' ἀρχὰς τὴν ἄργιλον εἰς μικρὰ τεμάχια, ἅτινα διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν ἔροιπτεν ἔξω. Ἐὰν τὸ τεμάχιον ἔπιπτε πλησίον, διὰ τῶν ὀπισθίων ποδῶν τὸ ἐσφενδόνιζε μακράν.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔσκαψε φρέαρ πέντε γραμμῶν διαμέτρου, ἀκριβῶς κυλινδρικὸν καὶ βαθὺ τοιοῦτον δύο πόλιτζας. Ἐνίοτε ἐστέκετο, βεβαίως κεκμηκυῖα καὶ ἄνευ πνοῆς, καθότι ἐξέτεινε τὰς πτέρυγας ὅπως ἀφίσῃ δίοδον ἐλευθεροτέραν εἰς τὸν ἀέρα νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὰ στίγματα, ἅτινα ἦσαν ἀνοικτὰ εἰς τὰς πλευράς, δι' ὧν συμπληροῦται ἡ λειτουργία τῆς ἀναπνοῆς εἰς τὰ ἔντομα. Τέλος τὸ φρέαρ ἀπεπερατώθη. Προβάλλοντες μετὰ προφυλάξεως τὴν κεφαλὴν εἴδομεν τὴν Μεγάχηλον στρογγυλίζουσα τὴν βάσιν ἐν εἴδει κύβου, τὴν ἐπέστρωνε, τὴν ἤνωνε, τὴν ἐκαθάριζε τῇ βοηθείᾳ τῆς ἐπιδερμιδος τοῦ ὑπογαστρίου της, καὶ τὴν ἀπεκαθίστα στίλβουσαν καὶ στερεὰν ὡς μάρμαρον μεταχειριζομένη τὸ αὐτὸ ὑπογάστριον ὡς στίλβωτρον. Διεκρίνετο ἡ ἀντανάκλασις τοῦ σωματός της εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ φρέατος ὡς εἰς κατόπτρον. Ἡ χεὶρ τοῦ μᾶλλον πεπειραμένου ἐργάτου δὲν ἠδύνατο νὰ φθάσῃ εἰς τοσαύτην ἐντέλειαν.

Ἀποπερατωθείσης τῆς ἐργασίας, ἡ Μεγάχηλος ἐστάθη, ἐτίναξε τὰ λεπτὰ πτερυγάς της ὅπως ἀναλάβῃ νέον ἀέρα εἰς τὰ στίγματά της, ἐξήτασε μετὰ προσοχῆς καὶ εὐχαριστήσεως τὸ ἔργον της. Ἦτο ἄκρως εὐχαριστημένη καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἐλαχίστην κριτικήν. Ἀκολούθως ἐπέταξεν εἴς τι μέρος τοῦ κήπου ἔνθα ηὔξανεν ἀρκετὸς θύμος, καὶ εὐθύμως περιείρχετο ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος ὅπως συλλέξῃ τροφήν. Ἐπέστρεψεν ἀκολούθως εἰς ἣν εἶχε κατασκευάσει ὀπὴν καὶ ἔλαβε τὰ μέτρα της ἐπὶ τοῦ ἀνοίγματος καὶ κοιλώματος τῆς ὀπῆς ἐκείνης. Μετεχειρίζετο πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὰ κεράτιά της διὰ διαβήτην καὶ τὰ περιέστρεφεν ὡς τὰ σκέλη τοῦ ἐργαλίου τούτου τῆς μαθηματικῆς. Ἐστάθη ἐπὶ δευτερόλεπτον καὶ ἐφαίνετο ἀνακαλοῦσα ἐν τῇ μνήμῃ της τοὺς ὑπολογισμούς της. Ἡ στάσις αὐτῆς ἦτο στάσις σκέψεως. Ἐνίοτε ἔτριβε τὸ μέτωπον μὲ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας της οὔτε περισσότερον, οὔτε ὀλιγώτερον ἑνὸς ἐξ ἐπαγγέλματος γεωμέτρου.

Βεβαιοτάτη οὖσα εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις της, ἐπέταξεν εἰς ἀρκετὸν ὕψος, ἐταλαντεύθη πρὸς στιγμὴν καὶ ἐρρίφθη εἴς τινα βάτον. Ἐξελέξατο χλορόν τι καὶ ἀνέπαφον φύλλον, ἐτέθη ὑποκάτω, ἐνεχάραξε τὸ περιθώριον διὰ τῶν, ὡς ψαλλὶς κηπουροῦ κοπτερῶν σιαγόνων της, κτὶ ἐσωτερικῶς αὐλακωτῶν, ὡς λεπὶς πρίονος. Ἐκ τοῦ περιθωρίου ἔφθασεν εἰς τὰ κεντρικὰ νεῦρα, ἐπέστρεψεν ἀκολούθως εἰς τὸ περιθώριον πάντοτε σχεδιάζουσα καὶ κόπτουσα. Ὅταν τὸ ἐργασθὲν τεμάχιον ἤρχισε νὰ ἐξάγηται τὸ ἐκράτει μεταξὺ τῶν ποδῶν της τὸ περιέστρεφε, καὶ ἐσχημάτισεν ἐξ αὐτοῦ στρογγύλον τι τεμάχιον, ὅπερ ἔλαβεν εἰς τὸ στόμα καὶ τὸ ἔφερεν εἰς τὴν ὀπὴν, καλύπτουσα δι' αὐτοῦ τὴν βάσιν δι' ἀξιοθαυμάστου ἀκριβείας. Ἐστερέωσε τὸν τάπητα τοῦτον διὰ τῶν κεκομμένων πασσάλων εἰς τῶν ἰδίων νεύρων τοῦ φύλλου, ἀκολούθως ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ νέα σχέδια καὶ νὰ κόπτῃ ἄλλα τεμάχια φύλλων διαφόρων σχημάτων, ἅτινα ἡνοῦντο πρὸς ἄλληλα διὰ κοιλωμάτων ἄκρας ἀκριβείας κατέλιξαν δὲ νὰ σχηματίσωσε εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ὀπῆς ταπέδωμα κομψὸν, χλοερὸν καὶ ἰσχυρόν.

Ἡ Μεγάχηλος ἀνεπαύθη καὶ τρίτην φορὰν, ἔθετο ἐπὶ τῆς τελεσθείσης ἐργασίας της τεμάχιον ξηροῦ φύλλου εἰς τρόπον ὥστε νὰ καλύψῃ τὴν εἴσοδον καὶ ἐπέστρεψε πρὸς ἄγραν εἰς τὸ μικρὸν ἐκ θύμων πεδίον. Ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐπέστρεφε καταφορτωμένη μέλιτος καὶ κηροῦ, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐναπέθετεν εἰς τὰ ἐπὶ τούτῳ κελλία. ἅτινα διὰ τοῦ ἑτέρου ἔφρασσε, κατέληξε δὲ νὰ πληρώσῃ τὴν ὀπήν. Τότε ἔθετο τὸ ὑπογάστριόν της ἐπὶ τῆς φωλεᾶς ταύτης, καρπὸς τοσούτων εὐφυῶν ἐργασιῶν, ἔρριψεν ἓν ὠὸν εἰς ἕκαστον κελλίον ἤπλωσεν ἄνωθεν τοῦ ἀνοίγματος στρῶμα κηροῦ ἐκάλυψε διὰ κόνεως τὸ στρῶμα, ἐστερέωσε μετὰ προσοχῆς ἕκαστον ὠὸν καὶ εἰργάσθη οὕτω καλῶς διὰ τῶν μικρῶν ποδῶν της, ὥστε ἀπέβαινεν ἀδύνατον νὰ διακρίνῃ τις τὸ ἐλάχιστον ἴχνος τῆς μυστηριώδους ταύτης ἐξορύσεως.

Ἀφ' ὅτου ἡ δρυμόνιος Μέλισσα ἤρξατο, νὰ ἀνορύττῃ τὴν φωλεάν της Μικρομύς τις κεκρυμμένος μεταξὺ χόρτων, κατώπτευεν, ἔχων προσηλωμένους τοὺς μέλανας καὶ φεγγοβόλους ὀφθαλμούς του ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς Μεγαχήλου. Ἀνάγκη νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οὗτος παρετήρει δι' ἥττονος ἡμῶν ἀφιλοκερδίας καὶ μὲ ὅλως ἐναντίαν πρόθεσιν. Τὸν εἴδομεν κατερχόμενον ἐκ τῆς μετεώρου κατοικίας του, εἰς ὑψηλὰ καὶ ἰσχυρὰ στελέχη σίτου ἀναφυόμενα ἐν τῷ μέσῳ ἀγρίων χόρτων. Πρὶν ἢ καταλείψει τὴν ἀέριον ἐκείνην διαμονὴν δ μὺς οὗτος, ὀλίγον τοῦ κανθάρου χονδρότερος, ἠσφαλίσθη πρῶτον ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει κίνδυνος ἐμψυχούμενος ὑπὸ τῆς ἀκινησίας μας ὠλίσθησεν ἐπί τινος στελέχους, ὡς μοσχομάγκα εἰς μηλέαν, ἐπροχώρησε μετὰ ταχύτητος, χωρὶς νὰ κινήσῃ οὐδὲ ἓν ξηρὸν φύλλον, εἰς δύο ποδῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς θέσεως ἐν ᾗ ἠργάζετο· ἡ Μεγάχηλος ἐκρύφθη ὑπὸ τὰ πλατέα φύλλα βιολέττας. Ὅταν εἶδε τὴν Μέλισσαν νὰ φύγῃ ἀφοῦ ἔκλεισε τὴν φωλεάν της, ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς πλήρους μέλιτος ταύτης φωλεᾶς καὶ ἤρχισε διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν του νὰ θραύῃ τὸ κήρινον ἐπίστρωμα ὅπερ ἐκάλυπτεν αὐτήν. Κατὰ δυστυχίαν του ἡ Μεγάχηλος ἐστάθη εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν ἐπὶ ροδωνιᾶς δίδουσα τὸ ὕστατον χαῖρε εἰς τὴν θέσιν εἰς ἣν ἀνέθεσε τὴν ἐλπίδα τῆς γεννήσεώς της. Βλέπουσα τὸν Μικρομῦν καταστρέφοντα ἀσπλάγχνως τὸν καρπὸν τοσούτων κόπων, καὶ μέλλοντα νὰ καταβροχθίσῃ τὰ ὠά της· ἐρρίφθη κατὰ τοῦ προσβάλλοντος, καὶ ἔκαμνε περὶ αὐτὸν, ὡς οἱ ἀεροι,

τοσούτους κύκλους οἵτινες βαθμηδὸν ἐστενεύοντο. Ὁ Μικρομὺς εἰς τὸν βόμβον τὸν ὑπὸ τῆς Μελίσσης παραγόμενον ἐταράχθη καὶ ἠθέλησε ν' ἀναχωρήσῃ. Ἦτο πολὺ ἀργά! Ἡ Μεγάχηλος περιστέλλουσα ἐπὶ μᾶλλον τοὺς μαγνητικοὺς κύκλους της, τὸν ἐκράτει τετυφλωμένον ὑπὸ τοῦ φόβου. Ὁ Μὺς ὅστις ἤκουσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὴν ἐπάφησιν τῶν πτερύγων ὧν ὁ παράδοξος κρότος τὸν ἐτρόμαζε καὶ παρέλυεν, ἐνισχύθη, καὶ ξέων τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ποδῶν προσεπάθει ν' ἀνεγείρῃ κόνιν ὅπως ὠφελούμενος τῆς περιστάσεως, εἰς μικρὸν νέφος ἐξ αὐτῆς ὑπεκφύγῃ, ἢ τοὐλάχιστον ἀπομακρύνῃ τὴν Μέλισσαν, μὴ δυναμένην νὰ ὑποφέρῃ οὐδεμίαν ἀκαθαρσίαν. Οἴμοι! ἡ ἀργιλώδης αὕτη γῆ ἀντεῖχεν εἰς τὰς δυνάμεις τῶν ἀσθενῶν ποδῶν του. Ἡ Μέλισσα ἐπέπεσεν ἐπὶ τοῦ δυστυχοῦς, τῷ κατέφερε βαθεῖαν πληγὴν ὄπισθεν τοῦ αὐχένος, ἀφῆκε τὸ κέντρος της ἐν τῇ πληγῇ, ἐπεδιώρθωσε τὰς ἐπενεχθείσας ζημίας, εἰς τὴν φωλεὰν ἀνεχώρησε καὶ ἐρρίφθη ὀλίγα βήματα μακράν. Τί τὴν ἔμελεν! εἶχε τελειώσει τὴν ἀποστολήν της, ἀσφαλίσασα τὰ μέσα τῆς ἀναγεννήσεως τῆς γεννεᾶς της, καθότι μὲ θυσίαν τῆς ζωῆς της εἶχε σώσει τὰ ὠὰ ἐκ τῆς καταστροφῆς.

Ὁ Μικρομὺς πληγεὶς ἐπὶ τοῦ ἰοβόλου κέντρου ἐκυλινδεῖτο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐταράσσετο, προσεπάθησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν κατοικίσν του, ἀλλ' ἐπανέπεσε παρὰ τῇ φωλεᾷ ἧς τὴν καταστροφὴν ἐπεχείρησεν. Αἱ κινήσεις του ἐδείκνυον ὅτι πολὺ ὑπέφερεν, οἱ ὀφθαλμοί του ἐπληρώθησαν αἵματος, τὸ μικρότατον στόμα του ἠνοίγετο σπασμωδικῶς χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν· οἱ πόδες του ἔκρουον τὴν γῆν καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐστρέφετο περὶ ἑαυτὸν ὡς παράφρων. Ἐντούτοις ἐξόγκωσίς τις τῷ προσέβαλλε τάχιστα λαιμὸν καὶ ὤμους, ἡ βάσανος κύξανε· δὲν ἠδύνατο νὰ σταθῇ πλέον ὄρθιος, ἐσύριζεν ἀφ' ἑνός, ἐταράσσετο ὑπὸ ὑστάτης ἀγωνίας ἀφ' ἑτέρου ἀφῆκε τὴν κεφαλὴν νὰ πέσῃ καὶ ἐξέπνευσε.

Ὁ γέρων φίλος μου, ἐνῷ παριστάμην εἰς τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ δράματος ἐκείνου, εἶχε μετὰ σπουδῆς ἐγερθῆ καὶ τρέχων μέχρι τῆς οἰκίας ἐπανῆλθε φέρων φιάλην περιέχουσαν ἀμονιακόν. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅστις ἐλέγετο μισάνθρωπος δὲν ἠδύνατο νὰ βλέπῃ οὐδὲ ἕνα Μὺν πάσχοντα καὶ νὰ μὴ σκεφθῇ νὰ τὸν περιθάλῃ. Ἀλλ' αἱ βοήθειαι ἔρθανον πολὺ ἀργά. Συγκεκινημένος σχεδὸν ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς του τὸν Μικρομὺν, παρετήρησε πρὸς στιγμὴν τὴν μικρὰν ἐκείνην καὶ χαριεστάτην κεφαλήν, ἥτις αἰωρεῖτο νυθρῶς, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκείνους, οἵτινες ὀλίγον πρότερον ἤστραπτον καὶ τὸ χρυσοπάρειφον ἐκεῖνο δέρμα, ἐρρυτιδωμένον δι' αἵματος καὶ κόνεως, ἀκολούθως ἄφηκε νὰ πέσῃ στενάξας.

Ἀπεμακρύνθη καὶ μετά τινα βήματα εὗρε τὴν Μέλισσαν ἀγωνιῶσαν ἐπὶ τῆς ἄμμου καὶ ἀποθνήσκουσαν ἐκ τῆς πληγῆς.

— Ἄς τοὺς θάψωμεν τὸν ἕνα πλησίον τοῦ ἄλλου, εἶπεον γελῶν.

— Ἔ, διατὶ νὰ λάβωμεν τὴν φροντίδα ταύτην; Πιστεύετε ὅτι ὁ θεὸς, ὅστις ἐδημιούργησε τὸν θάνατον καὶ τὸν ἐπέβαλεν ὡς φυσικὸν νόμον, δὲν ἐδημιούργησε καὶ τοὺς νεκροθάπτας; Παρέστητε εἰς τὰς πρώτας πράξεις ἑνὸς δράματος, τόσῳ συγκινητικοῦ ὅσον αἱ ἀνόητοι θεατρικαὶ ἐφευρέσεις μας, ἑνὸς δράματος καλλιτέρου ταυροδρομίας ἐν ᾗ φονεύονται σπουδάζοντες! Καθότι, οἴμοι! αἱ ἡδύτεραι δισκεδάσεις τῆς ἀνθρωπότητος συνίστανται εἰς τὴν θέαν δυστυχιῶν φαντασιωδῶν ἢ ἀληθῶν. Ζητῶμεν μετ' ἀπληστίας αἱματηρὰς σκηνάς. Ἡ καρδία μας δὲν πάλλει εἰς τὴν θέαν κινδύνων οὓς οἱ ὅμοιοί μας διατρέχουσι καὶ προσκαλῶσι ὅπως μᾶς διασκεδάσωσιν! Ἱκανοποιήθητε, παρέστητε εἰς τὴν θέαν δύο θανάτων! Θανάτων δύο ζωϋρίων, εἶνε ἀληθὲς, ἀλλὰ δύο ὡραίων θανάτων· μιᾶς μητρὸς θυσιαζούσης τὴν ζωήν της, διὰ τὴν γεννεάν της, καὶ ἑνὸς ληστοῦ, ὅστις διὰ ὀδυνηροῦ θανάτου ἀποπλύνει τὸν ρύπον τοῦ ἁμαρτήματός του· περιμείνατε τὴν λύσιν! Θὰ γίνῃ διὰ θεατρικῆς πομπῆς. Ἀκροασθῆτε, ἰδοὺ ἡ συμφωνία τῆς ὀρχήστρας προεισάγουσα.

(Ἕπεται τὸ τέλος) ΜΕΛΙΣΣΑΙΟΣ

Η ΧΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ

Καθὸ πλουσία ἡ θρησκεία, διδάσκει ἡμᾶς νὰ εὐλαβούμεθα καὶ σεβόμεθα τὰ πλούτη, οὐχὶ δὲ λατρείαν καὶ προσκύνησιν νὰ τοῖς ἀποδίδωμεν. Τὰ πλούτη, τῷ ὄντι, εἰσὶν ἢ τὰ μεγαλείτερα ὄργανα πάντων τῶν κακῶν ἢ τὰ μεγαλείτερα κίνητρα ὅλων τῶν ἀγαθῶν. Ὅταν ἡ σπατάλη καὶ ἡ κατάχρησις ζητῶσι νὰ ἀσωτεύσωσιν αὐτὰ, δὲν ὑπάρχει πλέον ἀσφάλεια μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων· ἡ φιλία ἀναξίως προδίδοται· ἡ εὐθύτης καὶ καλὴ πίστις ἐξαφανίζονται· τὸ αἷμα ρέει πανταχόθεν· τὸ δηλητήριον φάρμακον προετοιμάζεται· ἡ κοινωνία εἰς ὠμότητας ἐξοκέλλει καὶ ἀσυνήθεις βιαιοπραγίας· ἡ φύσις ἀποκαθίσταται θηριώδης. Ὅταν ἡ φιλαργυρία τὰ ἐπισωρεύῃ καὶ τὰ κατακλείῃ, ἥ τε καλλιτεχνία καὶ βιομηχανία ἀποθαρρύνονται· αἱ ἐπιστῆμαι χολαίνουσιν· αἱ ἀναγκαῖαι τέχναι μαραίνονται· τὸ ἐμπόριον φθισιᾷ· ἡ γεωργία σταματᾷ· οἱ ἐπιτηδευματίαι ραιόδυτοι ἐπαιτοῦσι· τὰ σχολεῖα, νοσοκομεῖα καὶ λοιπὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα καταρρέονται· οἱ πτωχοὶ ἀποθνήσκουσιν. Ὅταν ἡ ἡδυπάθεια καὶ πολυτέλεια κατασπαταλῶσιν αὐτὰ, τὰ ἤθη δὲν ὑφίστανται πλέον, ὁ γάμος δὲν εἶνε εἰμὴ ἡ πρώτη ἐπὶ σκηνῆς πομπώδης πρᾶξις τοῦ διαζυγίου δράματος· αἱ διάφοροι τῆς κοινωνίας σχέσεις συγχέονται· ἡ ἐπίδειξις ἀπορροᾷ πᾶν ἀναγκαῖον, οὕτω δὲ ψευδὴς μεγαλοπρέπεια καλύπτει γενικὴν ἐλεεινότητα· οἱ προϋχοντες κατακρημνίζονται, παύουσι δὲ τοῦ νὰ ἦνε προϋχοντες· τὸ ἔθνος πίπτει καὶ παρακμάζει· εἰς μάτην ζητεῖ τις τὴν ἀρχαίαν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὸ μεγάθυμον τῶν προγόνων, δὲν εὑρίσκει εἰς τοὺς ἀπογόνους των ἢ τὰ ὀνόματα καὶ τοὺς τίτλους των·

Πλὴν ἀλλ' ὅτε ἡ εὐσπαλαχνία ἀπονέμει τὰ πλούτη, ἡ ἀσθενοῦσα κοινωνία ἰᾶται· τότε ἡ παντοδυναμία τοῦ ἀνθρώπου ἀναθάλλει, ἢ βέλτιον εἰπεῖν, ἀναπλάττουσι ταῦτα νέον κόσμον ἐν ἁρμονίᾳ φυσικῇ, συντελοῦσι νὰ κυκλοφορῇ ἑκασταχόθι ἡ ἀφθονία καὶ ἡ ζωὴ, εἰσὶ τὸ ἔρεισμα καὶ ἡ ἀνταμοιβὴ τῆς φιλοπονίας· τὸ ἐνστάλαγμα τῆς φιλοτιμίας, τὸ βραβεῖον τῆς ἱκανοτήτος, ἡ ἄμιλλα τῆς προόδου, ἡ ἀρρωγὸς χεὶρ τῷ ἐνδεεῖ. Τὰ πλούτη λοιπὸν διανεμόμενα ὡς εἰκὸς, ἀπομάσσουσι τῶν δυστυχῶν καὶ ὀρφανῶν τὸ δάκρυ, συντρίβουσι τῶν αἰχμαλώτων τὰς ἁλύσεις, ἀναστηλώνουσι τὴν κλονιζομένην αἰδῶ, συντελοῦσιν εἰς τὸ ἀνακτᾷν ἀφόβως ὁ γάμος τὰ νόμιμα δίκαιά του, συνοικίζουσι τὰς ἐρήμους, ἐπαναδίδουσιν εἰς τὰς ἐγκαταλελειμμένας πεδιάδας τὴν δαψιλείαν, ἀνακαλοῦσι μετὰ τέσσαρας ἡμέρας ἐκ τοῦ τάφου τὸν τεθαμμένον Λάζαρον, οὐ μὴν, ἀλλ' ἐμποδίζουσι τοὺς ψυχορραγοῦντας Λαζάρους νὰ πέσωσιν ἐκεῖ.

Τοιουτοτρόπως ὁ φιλελεήμων πλούσιος δὲν εἶνε ἁπλῶς ἄνθρωπος, εἶνε αὐτὴ ἡ Θεία Πρόνοια ἀποκαθισταμένη ὁρατὴ καὶ ἀπονέμουσα τὴν εὐδαιμονίαν τῷ κόσμῳ.

L' Abbé POULLE.

Ο ΑΠΟΛΩΛΩΣ ΒΙΟΣ

ὑπὸ ΕΡΜΑΝΝΟΥ ΛΟΥΝΤΖΗ

(συν. ὅρα φύλ ζ'.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἡ Ἀγανάκτησις.

—Εἶναι αὐτός, αὐτὸς ἀναμφιβόλως, ἀνακράζει ὁ Εὐγένιος, κάτωχρος καὶ τρέμων ὡς φύλλον —Ναὶ μὲν βλέπω τυφλὸν ἀλήτην ὃν οἱ χωροφύλακες ἀπάγουσιν εἰς τὴν φυλακὴν, ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ, διὰ ποῖον λόγον νὰ λειποθυμῇς, ἀπεκρίνετο ὁ Κώνστας πρὸς τὸν συνεταῖρόν του, ὅστις εἶχε παρουσιάσει τὸ ἥμισυ τοῦ σώματός του ἐκτὸς τοῦ θυριδίου τῆς ἁμάξης.

Ὁ δύστηνος ἀόμματος δὲν ἔβλεπεν, οὐδὲ ἠδύνατο νὰ ἀκούσῃ τὰς φωνὰς τοῦ Εὐγενίου, ἕνεκα τοῦ θορύβου τῶν παιδίων ἅτινα ἔτρεχον κατόπιν του συγκρουόμενα πρὸς ἄλληλα, καὶ παλαίοντα ὅπως καταλάβωσι τὴν καλλιτέραν θέσιν, ἐξ οὗ ἔριδες, γρονθοκοπήματα, διαρρήξεις χιτώνων καὶ ρινῶν αἱμορραγίαι ἐλάμβανον χώραν. Ἡ χεὶρ τῆς δικαιοσύνης παριστανομένη ὑπὸ τῶν χωροφυλάκων, δι' ἐπανειλημμένων ραπισμάτων ἀπεκαθίστα τὴν τάξιν ἐπευφημοῦντος τοῦ πλήθους, ἰδίως δὲ ρακενδυτῶν τινων καὶ ἀπεχθῶν παιδίων, ἅτινα ἁμιλλώμενα πρὸς ἀλλήλους ἐπὶ κτηνωδίᾳ, ἐφαίνοντο οἱονεὶ παραφύαδες τῆς ἐξουσίας, ἀποδεικνύοντες ματαίαν τὴν ἐλπίδα ὅτι ἔσεται ποτὲ δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ κοινωνία ἄνευ ἐνόπλου δυνάμεως. Ὁ ἀόμματος καὶ οἱ χωροφύλακες μετὰ τῆς ἐπιλοίπου ἀκολουθίας τοῦ συρφετοῦ εἶχον ἐξαφανισθῆ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ θεατοῦ, οὐδὲν ἄλλο σημεῖον τῆς διαβάσεώς των καταλιπόντες, ἢ πολὺν βόρβορον εἰς τὴν ὁδόν. Ὁ δὲ Εὐγένειος ἀπεσύρθη ἐντὸς τῆς ἁμάξης μένεα πνέων.—Καὶ τὰς ὕβρεις καὶ τὰς λοιδωρίας τῶν περιτριμμάτων τῆς ἀγορᾶς, ἀνεφώνει περιλύπως, ὀφείλεις νὰ ὑπομείνῃς ἀγαθὲ γέρων· ἀλλ' ἀφ' ἧς καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἐκρίθη ἄξιος χλευασμῶν καὶ προπηλακισμῶν, λάβε καὶ σὺ τὸ μερίδιόν σου. Οὗτοι δὲν θέλουσι νὰ σὲ προσηλώσωσιν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ὄχι· ἔθηκαν αὐτὸν εἰς τὰ θυσιαστήριά των ὡς σύμβολον τῆς λατρείας των. Θὰ ὑποστῇς τὴν σκληροτέραν φυλακὴν ἢ ὡς ταχύτερον θάνατον τὴν ἀγχόνην, μέχρις οὗ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς περαιτέρω χωρήσας καὶ καθαγιάσας καὶ αὐτὴν, ἐπινοήσῃ νέας βασάνους, νέας τιμωρίας καὶ νέους θανάτους διὰ τοὺς προβαίνοντας τὰ ὑπὸ τῆς λαιμητόμου ὁρισθέντα ὅρια. Αἷμα, αἷμα, πάντοτε αἷμα! Αἷμα εἶναι ἡ δρόσος ἡ γονυμοποιοῦσα τὰς φωτοβόλους ἰδέας, αἷμα τὸ βάπτισμα τὸ καθιεροῦν αὐτὰς ἐν τῷ βίῳ τῶν λαῶν, αἷμα ἡ καρδία μεθύον τοὺς τυράννους καὶ κλονίζον αὐτοὺς ἐκ τοῦ θρόνου των.—Ἡ φαντασία σου, φίλε μου, εἶναι ἀερόστατον ὅπερ, ἂν δὲν ἐμβάλλῃς πολὺ ἐκ τοῦ γηΐνου μου ἕρματος, θὰ σὲ ἀνεγείρῃ ταχέως μεταξὺ τοῦ μὴ πνευσίμου ἀέρος,—εἶπεν ὁ Κώνστας, ἀναπέμπων χάσμημα ὅπερ παραμορφοῦν τὸ στόμα, ἠλλοίωσε παραδόξως τὴν φωνήν του. Οἱ δύο σύνιροφοι ἐξηκολούθουν οὕτω τὴν ὁδοιπορίαν των, εἰς τὸ τέρμα τῆς ὁποίας ἔφθασαν μετ' ὀλίγας ἡμέρας.

Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως, ὅπου εἶχον ἀφιχθῆ οἱ δύο φίλοι, εἶχον μεταβάλλει τὴν νύκτα εἰς ἡμέραν· ὁ εὐδαίμων ὄχλος συνέρρεεν ἀθρόος εἰς διασκεδαστικὰς ἀγρυπνίας, καθ' ἣν ὥραν ὁ ἕτερος ἀδελφὸς, ἀλλ' ἀτυχὴς, ἀνελάμβανε νέας δυνάμεις διὰ τοὺς μόχθους τῆς ἐπιούσης.

Πελώριον πτῶμα σκωληκόβρωτον, ἀλλ' οὐχὶ ἄμοιρον τοῦ παρελθόντος μεγαλείου, ἐφάνη εἰς τὸν νεαρὸν περιηγητὴν ἡ θαυμάσιος πόλις, ἥτις διὰ μαγείας πλήθουσα μαρμαρίνων μεγάρων καὶ μυρίων καλλιτεχνικῶν μνημείων, ἐγείρεται ἐν τῷ μέσῳ λιμναζόντων ὑδάτων καὶ σιωπηλῶν τελμάτων. Περιηγεῖται σκοτεινὰς φυλακὰς, ὧν τινες κεῖνται ὑπογείως ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· ἄλλαι εἰς τὰ ὑπερῷα, ἅτινα, ἐκ τῶν φλογερῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων, θερμαίνονται ὡς ἡ κάμινος καὶ ἀποβαίνουσιν αὖθις ψυχρὰ, ὡς παγεῖα, κατὰ τὸν χειμῶνα. Βλέπει ἐργαλεῖα βασάνων καὶ θανάτων, ἅτινα ὑπῆρξαν ὄργανα ἀστικῆς διοικήσεως. Βλέπει ὅπλα καὶ τηλεβόλα, πρὸς χλεύην τοῦ ἐκτεθηλημένου λαοῦ, μεριμνοῦντος μᾶλλον διὰ τῶν συμποσίων, τῆς ἀκολασίας καὶ τῶν ἐλαχίστων διασκεδάσεων, ἢ διὰ τῆς στιβαρότητος τοῦ βραχίονος νὰ ἀνακτήσῃ τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἰσχύν. Θεωρεῖ ξενικὰς σημαίας ἀνυψουμένας ἐπὶ τῶν ἱστῶν ἅτινα ἐχρημάτισαν

τρόπαια δορικτήτων βασιλείων. Μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν νεκρῶν ὀλίγιστοι εἶναι οἱ ζῶντες, καὶ ἂν μετ' αὐτῶν ὑπάρχῃ ἀνδρεῖός τις, ἢ διατρέχει ἐξόριστος ἀπῳκισμένας χώρας, ἢ φθίνει ἐντὸς τῶν μολιβδίνων φυλακῶν, ἁλυσίδετος χεῖρας καὶ πόδας ὑπὸ τῶν καχυπόπτων δεσποτῶν.

Ἠγανάκτει ἐκ τούτου ὁ Εὐγένιος, ὁ δὲ Κώνστας πρὸς παραμυθίαν τῷ ἔλεγε.—Θὲς ἓν στέμμα εἰς τὴν κεφαλὴν, λάβε ἓν σκῆπτρον ἀνὰ χεῖρας, καὶ ἡ ἀχλὺς παραυτα θέλει διασκεδασθῇ ἐκ τοῦ νοός σου, καὶ πάντῃ ἀλλοῖοι λογισμοὶ θέλουσι σὲ καταλάβει.

Ἡ ἀλλαγὴ τόπου εἶναι ἤδη ὁ μόνος πόθος ὅστις διαφλέγει τὸν Εὐγένιον. Οὗτος δὲν θέλει πλέον νὰ ἀκούσῃ τὴν λιγυρὰν φωνὴν ἀνθρώπων ἐκβεβακχευμένων ὑπὸ τῶν τέρψεων οὐρανοῦ, μειδιῶντος τόσον εἰς τὰς τραπέζας τῶν καταδυναστευομένων, ὅσον εἰς τὰ συμπόσια τῶν δυναστῶν. Ἐπιθυμεῖ νὰ ἴδῃ ὑπὸ νέον κλῖμα, ἄλλας ποικιλίας ἀνθρώπων καὶ ἠθῶν, καὶ νὰ ἀκούσῃ τέλος διὰ τῆς αὐτῆς γλώσσης διατάττοντα τὸν δεσπότην καὶ ὑπακούοντα τὸν δοῦλον.

Ἤδη εἶχεν ἐγκαταλείψει ὄπισθέν του ὁμοῦ μετὰ τοῦ φίλου, τὸν λαμπρὸν ἥλιον καὶ τὰ γελόεντα πεδία, εὑρίσκετο δὲ μόνος ὑπὸ νεφελώδη οὐρανὸν μεταξὺ τῶν στενωπῶν τῶν ὀρέων, καταφύτων ἐκ πευκῶν καὶ ἀμφιλαφῶν πιτύων. Ἔβλεπεν εἰς τὰς ὑδατώδεις κοιλάδας ἀμαυροὺς οἰκίσκους, ἐκ τῶν ὁποίων παταγωδῶς κατεκρημνίζοντο χείμαρροι οἵτινες διασχιζόμενοι εἰς τὸν πυθμένα τῶν φαράγγων μετὰ ὑποκώφου παφλασμοῦ, ἐξηφανίζοντο εἰς ἑλικοειδεῖς δίνας. Ἀλλ' ὅ,τι μέγα καὶ φοβερὸν παρίστα ἡ φύσις, παρήρχετο σχεδὸν ἀπαρατήρητον ὑπ' αὐτοῦ, ἔχοντος ἀπησχολημένον τὸ πνεῦμά του εἰς ὑψηλὰς ἀπεκδοχάς, ἐνῷ ἐτρέπετο πρὸς τὴν πόλιν ἐκείνην, ἐξ ἧς ἐξήρχοντο αἱ μεγάλαι ὑποσχέσεις, αἱ ἐξεγείρουσαι τοὺς λαοὺς τοὺς στένοντας ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἐπονειδίστου δουλείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Οἱ Παρίσιοι.

Οἶκοι ὑψιρρεφεῖς, ἄμορφοι, σεσωρευμένοι ἄνευ συμμετρίας καὶ ὡσεὶ περιβεβλημένοι εἰς ἀτμοσφαῖραν δυσωδῶν ἀναθυμιάσεων· ὁδοὶ βορβορώδεις βρίθουσαι ἀναριθμήτου λαοῦ κατεχομένου ὑπὸ σπασμωδικῆς παραφορᾶς, εἶναι τὸ πρῶτον θέαμα ὅπερ παρουσιάζεται τῷ Εὐγενίῳ. Ἀλλ'οὗτος δὲν ἔρχεται οὐδόλως αὐτόθι ἵνα θαυμάσῃ πολυτελῆ μέγαρα, ἀριστουργήματα τῆς τέχνης, καὶ τὴν εὐδίαν μαγευτικοῦ οὐρανοῦ. Δὲν ἐγκατέλειψε διὰ τοῦτο τὰς τερπνὰς τῆς Μεσημβρίας χώρας. Ἀναζητεῖ τόπους ὅπου πάντῃ ἀλλοῖον φῶς ἐξάπτει καὶ ζωοποιεῖ τὴν διάνοιαν, οὐδὲ φροντίζει ποσῶς περὶ τῆς μεγαλοφυΐας τῆς τέχνης, ἥτις ἐντυποῖ τὸ ὡραῖον εἰς τὴν ἀδρανῆ ὕλην, ἀλλὰ τρέχει κατόπιν τῆς ἄλλης ἐκείνης ἀκτῖνος τοῦ θείου φωτὸς, τοῦ μεταμορφοῦντος τὸ ἀτίθασσον καὶ ἀγροῖκον ἀνθρώπινον πλάσμα εἰς ἐπωφελὲς μέλος πολυαρίθμου καὶ καλῶς διωργανισμένης οἰκογενείας.—Ἐλευθερίαν, πολιτικὴν ἰσότητα, καὶ πᾶν ὅ,τι περιλαμβάνει ἐν ἑαυτῇ ἡ ἰδέα ἐντελεστάτης διοικήσεως, ἐλπίζει ἐκεῖ νὰ ἴδῃ, αἱ δὲ ἐμφαντικαὶ αὗται λέξεις τὸν ἀναφλέγουσι διὰ νέου ἐνθουσιασμοῦ. Ἀδιαλείπτως καὶ μετ' ἀνενδότου ὑπομονῆς ἀναγινώσκει ἐφημερίδας, ἡμερολόγια, βιβλία παντὸς εἴδους καὶ ὕφους, μετὰ πλείστων ἄλλων ἐξιστορήσεων δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν σκανδάλων. Βλέπει ἀρετὰς καὶ κακίας συνηνωμένας, χρηστότητα καὶ δολιότητα, ἀδικίαν καὶ δικαιοσύνην, τὰ πάντα συγκεχυμένα,ὥστε ἡ πολυπράγμων καὶ ἀνήσυχος ἐκείνη ζωὴ, ἐπὶ τέλους παράγει αὐτῷ τὸ ἀποτέλεσμα ὑπερμεγέθους πυροτεχνήματος, ὅπερ στιγμιαίως διᾶττον καθιστᾷ πυκνότερα τὰ σκότη. Μέγα μέρος τῶν προσδοκιῶν, τῶν πόθων καὶ τῶν ἐλπίδων ἃς εἶχε συλλάβει, διαψευσθεῖσαι τοιουτοτρόπως καὶ θέλων διὰ παντὸς μέσου νὰ ἔχῃ πρᾶγμά τι ὅπως θαυμάζῃ, ἐστράφη εἰς τὸ θέατρον. Πάντῃ ἄπειρος, ἠπόρει μεγάλως βλέπων μετὰ πόσης ἀπατηλῆς τέχνης, ἡ ὑπόκρισις ἐλάμβανε τὴν μορφὴν τῆς ἀληθείας" δὲν ἦσαν ἐκεῖνοι ἠθοποιοὶ, ἀπαγγέλλοντες ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὰ σπουδασθέντα μέρη των, ἀλλ' ἄνθρωποι ζῶντες διὰ τῆς ἰδίας των ζωῆς, καὶ μυοῦντες αὐτὸν εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ κόσμου ἐν ᾧ διῆγεν, ὅπου τὰ πάντα καὶ ἐκτὸς ἀκόμη τοῦ θεάτρου εἶχον ὄψιν δράματος καὶ κωμῳδίας.

Αἱ γλυκεῖαι τοῦ ἔαρος πνοαὶ εἶχον κατισχύσει πλέον τῆς δριμύτητος τοῦ χειμῶνος καὶ διασκεδασθέντων τῶν νεφῶν, ἐμετρίαζον τὸν νοσώδη ἀέρα, τόσον δὲ μᾶλλον εὔδιος ἐφαίνετο ὁ οὐρανὸς, ὅσον λίαν σκυθρωπὸς καὶ ἄχαρις εἶχε δειχθῆ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν τοῦ ἐνιαυτοῦ ὥραν. Νέοι, γέροντες, ἄνθρωποι μεσήλικες, γυναῖκες κρατοῦσαι διὰ τῆς χειρὸς τα τέκνα των, τροφαὶ μὲ τὰ θηλάζοντα βρέφη εἰς τὰς ἀγκάλας, ὑπηρέτριαι μὲ ἄλλα παιδία καὶ κυνάρια, διευθύνουν τὸ βῆμα πρός τινα κῆπον, ὅπως ἀναπνεύσωσιν ἐλεύθερον ἀέρα. Πᾶσα ὁμὰς ἀπήρτιζε διακεκριμένην οἰκογένειαν, ἥτις ἐκ τῶν ἀπωτάτων μερῶν τῆς πόλεως ἤρχετο ὡς μεταναστεύσασα. Φθάσαντες εἰς τὸν τεταγμένον τόπον πᾶς τις ἐπιδίδεται εἰς τὴν εὐθυμίαν, καὶ τὰ πάντα λαμβάνουσιν ὄψιν ἑορτάσιμον Ἐνῷ μικρὸν κατὰ μικρὸν ὁ κῆπος πληροῦται ἀνθρώπων, πολλοὶ καθίζουσιν ἐπὶ τῶν ἑδωλίων, ἕτεροι κατακλίνονται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους οἱ μὲν κυκλοειδῶς, οἱ δὲ κατὰ στοῖχον, ἄλλοι ἐπὶ θρανίων, ἅτινα τοῖς χορηγεῖ γραῖς τις ἀντὶ μικροῦ νομίσματος, καὶ πάντες προσπαθοῦσι κατὰ τὸ ἐνὸν νὰ διασκεδάσωσι καὶ ἀποσοβήσωσιν ἐκ τοῦ στήθους τὸν μεμολυσμένον ἀέρα τῶν κεκλεισμένων καὶ πενιχρῶν οἰκιῶν των. Ἔνιαι τῶν γυναικῶν καταγίνονται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν βιβλίου τινὸς, ἡ δὲ οἰκοδέσποινα ἀναλαμβάνουσα τὰ οἰκιακὰ ἔργα καὶ λάθρα μορφάζουσα, ἐπιχειρίζεται δεξιῶς τὴν βελόνην, ἢ κόπτει ἔνδυμά τι. Αἱ μὴ καταβληθεῖσαι βαδίζουσι διὰ τῶν εὐρέων διαδρόμων, ὅτε μυρίπνους γυναικάρεσκος, ὡς ἀστραπὴ, διέρχεται ἐνώπιόν των καὶ

τὰς ὀφθαλμοβολεῖ· ἕτερός τις διὰ τριῶν πηδημάτων καὶ ἑνὸς μειδιάματος τὰς χαιρετᾷ, αὗται δὲ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀφίενται ὅπως φλυαρήσωσιν ὁτὲ μὲν μετὰ τούτων, ὁτὲ δὲ μετὰ τῶν συναντωμένων φίλων οἵτινες τὰς περικυκλοῦσιν, εἶτα ἀρχίζουσι νὰ βαδίζωσι σποράδην, ἢ συνηγμένοι εἰς φαιδρὰν ὁμάδα· οἱ γέροντες ἔχοντες ἄτακτον τὴν κόμην καὶ συνεσταλμένας τὰς ὀφρῦς μένουσιν ἐν παραβύστῳ καὶ ἔχοντες ἀνὰ χεῖρας ἐφημερίδας, μελετῶσι τὰς μεταβολὰς τῶν καιρῶν καὶ τῶν ἡμερησίων συμβάντων, ἀνακαλοῦντες εἰς τὴν μνήμην τὰ ἔτη τῆς χαρμοσύνου αὐτῶν νεότητος. Αἴφνης ἀδέξιον παιδίον τρέχον μετὰ τῶν συντρόφων του κατόπιν τῶν παιδικῶν ἀθυρμάτων, ἐκσφενδονίζει σφαῖράν τινα καὶ περιπλέκει εἰς τοὺς πόδας των τὸν στέφανον ὅνπερ διὰ τῆς μάστιγος ὁρμητικῶς κυλίει. Οὗτοι διὰ προσηνοῦς τρόπου καὶ θωπειῶν ἐπιπλήττουσι κατ' ἀρχὰς τὸν ὀχληρὸν, ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν προσπαθοῦσιν ἐπιφυλακτικῶς νὰ ἀποφύγωσι, βόμβυκες καὶ στρόμβοι ἑτέρων χαρτοπαικτῶν, κροτοῦσι περὶ τοὺς πόδας των. Δυσανασχετήσαντες ἐκ τῶν ἐπανειλημμένων τούτων ἐνοχλήσεων, κραυγάζοντες καὶ πάλλοντες τὰς ῥάβδους των, ἀπειλοῦσι τοὺς πείσμονας διαταράκτας τῆς πρεσβυτικῆς ἡσυχίας των. Ἰδοὺ δὲ ὁρμῶντα κατ' αὐτῶν οὐχὶ ὀλίγα κυνάρια μανιωδῶς ὑλακτοῦντα, ἅτινα παροξυνόμενα ὑπὸ τῶν κακεντρεχῶν κυρίων των ἐπιπίπτουσι κατ' αὐτῶν καὶ δάκνουσι τὰς κνήμας των. Ἀλλ' ὅμως ἐν τῷ ἀναβρασμῷ τῆς ὀργῆς των, σφοδρὸς κνισμὸς διερεθίζει τὴν γηραιὰν σάρκα των ὅτε ἄποθεν διακρίνουσι τὰς κομψὰς ὑπηρετρίας σιωπηλῶς ἀποχωριζομένας τῶν κυριῶν των καὶ ὄπισθεν τῶν κορμῶν τῶν δένδρων συναπτούσας κρυφὰς συνεντεύξεις μετὰ τῶν ἐραστῶν αὐτῶν, ἐνῷ ὁ νεαρὸς στρατιώτης, ὅστις ἐκ τοῦ ἀγροίκου ἤθους τοῦ προσώπου του καὶ τῶν σκαιῶν καὶ βαναύσων τρόπων του, φαίνεται ὅτι πρὸ ὀλίγου ἐγκατέλειψε τὴν ἀξίνην καὶ τὸ ἄροτρον, στρέφει ἀμφίβολον τὸ βλέμμα, καὶ δυσκόλως ἀναγνωρίζει τὴν πονηρὰν συγχωρίτιδα βλέπων ὅτι ἡ ὑψηλὴ αὐτῆς κόμη, ἄλλοτε κόσμημα τῆς κεφαλῆς της, ὑπεχώρησε εἰς κοινὴν καλύπτραν, ἥτις μετέβαλε τὴν ὄψιν καὶ τὴν καρδίαν τῆς ἀπίστου, καὶ καταστήσασα αὐτὴν ἐπιλήσμονα τῶν εἰδυλλίων τῶν εὐανθῶν λειμώνων, τὴν κάμνει νὰ διεγείρῃ ἧττον ἁγνοὺς ἔρωτας εἰς τοὺς στρατῶνας καὶ τὰ μαγειρεῖα.

Ὁ Εὐγένιος περιεφέρετο τερπόμενος εἰς σκηνὰς τοσοῦτον ποικίλας, καὶ ἐξίστατο θεωρῶν τοὺς ξενοτρόπους ἱματισμοὺς καὶ τὰ τοσαῦτα καλλωπίσματα τοῦ συρμοῦ, ἐσυλλογίζετο δὲ καθ' ἑαυτὸν ὅτι ταῦτα εὐτυχέστερα παντὸς ἐπωφελοῦς ἐφευρήματος ἤθελον τάχιστα διαπλεύσει τὰ πελάγη καὶ διοδεύσει τὰ ὄρη ὅπως κινήσωσι τοὺς βραδεῖς νόας ἀπείρων κατωτέρων τεχνιτῶν εἰς ἅμιλλαν πρὸς τοὺς διδασκάλους των. Αἴφνης νομίζει ὅτι βλέπει . . . Ποῖον ἆρά γε; Τὸν Δὸν Ἰανουάριον! Ἀλλ' ὅμως δὲν εἶναι βέβαιος ἐὰν ἦτο αὐτὸς ἢ ἄλλος τις, καίτοι δὲ ἐκεῖνος τὸν πλησιάζει, δυσκολεύεται νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ, φοβούμενος πάντοτε μήπως τὸν ἐκλάβῃ ἀντὶ ἄλλου. Τὸν ἐκκλησιαστικὸν πῖλον διεδέχθη στρογγύλος καταβαίνων μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν· ἀντὶ τοῦ ποδήρους ὑποδύτου, ὅστις προσηρμόζετο πάντοτε εἰς τὸ σῶμά του,καὶ τοῦ ἐπωμιδίου κυματινομένου ὄπισθεν τῶν ὤμων του, ἤδη φορεῖ μαῦρον ἐπενδύτην· αἱ περικνημῖδες ἄλλοτε τετανυσμέναι εἰς τὰς κνήμας του καὶ τὰ περίκομψα πέδιλα, ἐφ' ὧν ἐλαμποκόπουν στιλπναὶ πόρπαι ἐκαλύφθησαν ὑπὸ εὐρείας περισκελίδας, αἵτινες καταφθάνουσι μέχρι τῶν πτερνῶν του ὅλων βορβορωμένων. Καθὸ δὲ μακροπέδηλος καὶ μὴ συνήθης εἰς τὰ νέα ἐκεῖνα ἐνοχλήματα, τὸ βῆμά του καταστὰν βραδύτερον καὶ ἀσταθέστερον ἐπαυξάνει τὴν σκυθρωπότητα τοῦ ἤθους του. Οἴμοι! Τί ἔγεινεν ἡ ἔνθερμος ἐκείνη καὶ σφριγῶσα ψυχὴ, ἡ ἀποπνέουσα ἄλλοτε ἐκ τοῦ ἤθους του, καὶ τῶν ἐλαχίστων κινήσεών του! Τί τὸ ἐσωτερικὸν μειδίαμα τῆς αὐτάρκου καρδίας του, τὸ μειδίαμα ἐκεῖνο, ὅπερ ὡς φωτεινὴ ἀκτὶς ἐπηύγαζε τὸ πρόσωπόν του! Κάτωχρος, λειπόσαρκος, μὲ κοίλους καὶ πελιδνοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ τὴν ὄψιν πυξόχρουν, δὲν ἐφαίνετο ὁ Δὸν Ἰανουάριος, ἀλλ' ἡ σκιά του· διὸ ὅσον πλειότερον οἶκτον ᾐσθάνθη ὁ Εὐγένιος, ἰδὼν αὐτὸν τοσοῦτον ἐλεεινῶς ἀλλοιωθέντα, τόσον μᾶλλον περιπαθεῖς ὑπῆρξαν ἅμα ἀνεγνώρισαν ἀλλήλους οἱ ἀμοιβαῖοι ἐναγκαλισμοί.

Βλέπετε φυτὸν μὴ δυνάμενον νὰ τελεσφορήσῃ ὑπὸ τὸ δυσκραὲς τοῦτο κλῖμα! . . . ἰχθύδιον ἐκτὸς τοῦ ὕδατος . . . πτηνάριον φυγαδευθὲν ἐκ τῆς φωλεᾶς του . . . Αὗται ὑπῆρξαν αἱ περιαλγεῖς λέξεις, ἃς ἐπρόφερεν ὁ ἱερεὺς μετὰ φωνῆς διακοπτομένης ὑπὸ ὑπερβαλλούσης συγκινήσεως, εἶτα ἐξηκολούθησε.—Ἑκούσιος θυσία εἰς ἀληθῆ φιλίαν· δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀρνηθῶ τὴν συνδρομήν μου εἰς ἄτομόν τι, καὶ μετὰ βραδεῖαν ἀνάπαυσιν ἀτενίζων λάθρα μετὰ στεναγμοῦ τὸν Εὐγένιον, ὡς ἵνα ἀναγνωρίσῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἐὰν ἐμάντευε ποῖαν ὑπηνίττετο, ἐπανέλαβε.

—Ναὶ τὴν Βαρωνίδα παρηκολούθησα ἕως ἐδῶ.

—Γινώσκετε τὴν συνδέουσάν με πρὸς αὐτὴν φιλίαν, ἥτις ὑπῆρξεν ἀείποτε τὸ στήριγμα, ὅπερ ἔχρῃζε, δύναμαι δὲ νὰ εἴπω καὶ ἡ καρδία ἡ ἀνταποκρινομένη πρὸς τὴν ἰδικήν της! Ἀλλὰ τί ποιητέον; ὁ πυκνὸς οὗτος ἀὴρ δὲν δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τοὺς πνεύμονάς μου, οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐπλάσθησαν ἀφεύκτως ἐκ φυράματος ἀλλοίου τοῦ κοινοῦ καὶ ἰδίως τοῦ ἰδικοῦ μου· ἡ βορεία αὕτη χήρα χώρα, καθὰ λέγει ὁ ποιητὴς, δὲν τυγχάνει προσφυὴς εἰς τὴν ἰδιοσυγκρασίαν μου. Ὡς βλέπετε, γίνομαι ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ κάτισχνος καὶ ἀποβάλλω ἀνεπαισθήτως πᾶσαν γεῦσιν καὶ ἡδονὴν ὥστε φοβοῦμαι μὴ καταντήσω ἐπὶ τέλους εἰς τὸ χείριστον κακόν.

Χωρὶς νὰ παρακολουθήσωμεν αὐτοὺς καθ' ὅλους τοὺς λόγους των συνδιελέγοντο μετὰ πολλῆς ζέσεως ἕως οὗ ἡ θέα τῆς Βαρωνίδος, ἥτις ἀκριβῶς τότε προέκυψε μεταξὺ ὁμίλου τινὸς κυριῶν, ἔθηκε πέρας εἰς τὴν ὁμι-

λίαν των Οἱ δύο φίλοι, ἀφοῦ συνεφώνησαν νὰ συναντηθῶσιν ὅσῳ τὸ δυνατὸν ταχύτερον, ἀπεχωρίσθησαν, ὁ δὲ δὸν Ἰανουάριος ἀνέλαβε τὴν ὑπηρεσίαν του ὡς εὐγενὴς ἱππότης τῆς μνημονευθείσης κυρίας.

Ἡ περιπαθὴς θεραπεία τοῦ ἱερέως πρὸς τὴν Κυρίαν ἐκείνην, ἦτο τεκμήριον ἄκρας ἀφοσιώσεως, ἥτις περιεποίει τιμὴν τῷ αἰδεσιμωτάτῳ, μαρτυροῦσα πόσον ἦτο σταθερὸς εἰς τὴν ἅπαξ συναφθεῖσαν φιλίαν. Μεθ' ὅλας τὰς προσβολὰς τῆς ἡλικίας, διεκρίνοντο ἐν τῇ βαρωνίδι τὰ ἴχνη τῆς καλλονῆς ἥτις ἄλλοτε ἐπέφερεν αὐτῇ τὸ εὐτύχημα νὰ μεταλλάξῃ τὸν βίον μετά τινος πλουσίου κυρίου, ὅστις τὴν προσέλαβεν ὡς παλλακῆν, εἶτα συζευχθεὶς αὐτὴν τὴν ἀφῆκε μετ' οὐ πολὺ κληρονόμον τῶν ἀγαθῶν του, τοῦ ὀνόματος καὶ τῶν τίτλων του. Οὐδὲν ἧττον ἐφαίνετο ὅτι διετήρησεν ἐκ τῶν θεατρικῶν ἠθῶν της, ἐκτός τινος κλίσεως πρὸς τὴν σεμνολογίαν, ἕξιν τινὰ πρὸς τοὺς ἔρωτας καὶ τὴν φιλαρέσκειαν, ἥτις τῇ ἀπέβη λίαν αἰσία, ἐνόσῳ οἱ ἔρασται εὕρισκον τὴν γοητείαν εἰς τὴν καλλονὴν καὶ τὴν νεότητά της· ἀλλ' ὅτε σὺν τῇ ἡλικίᾳ ἔφθινον τὰ ἰσχυρὰ ταῦτα θέλγητρα, εἰς τὴν ἔλλειψιν τῶν ὁποίων δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπαρκέσωσιν μόνα τὰ πλούτη, δέλεαρ παρασίτων καὶ οὐχὶ ἐραστῶν, ἔβλεπεν αὐτὴν ὁσημέραι ἐγκαταλειπομένην καὶ παραμελουμένην. Ἐκ τοσούτων οἵτινες ἐμάνησαν διὰ τὸν ἔρωτά της, μόνος ὁ Δὸν Ἰαννουάριος ἐναπελείπετο, ὅστις καὶ ἐν αὐτῇ τῇ παρακμῇ τῆς ἀνθρῴας ἡλικίας, ἦτο εὐπρόσδεκτος ὡς ὁ ναύκληρος ὁ μέλλων νὰ τὴν ὁδηγήσῃ εἰς τὸν εὔορμον λιμένα, καθότι ἡ ἐπισκότισις τοῦ ἐρωτικοῦ οὐρανοῦ, ἐν ᾧ ὡς ἀστὴρ εἶχε διαλάμψει, τὴν παρῆνει, οἱονεὶ χάριν ἐπικειμένης τρικυμίας, νὰ καταφύγῃ εἰς ἀσφαλὲς μέρος, καὶ νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς τὸν Πλάστην τὰ φίλτρα ἐκεῖνα καὶ τοὺς στεναγμούς, δι' οὗς τὸ πλάσμα δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ φροντίζῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε.

Ἡ Γριζέτα.

Ἡ ἀπροσδόκητος ἐμφάνισις τοῦ Δὸν Ἰαννουαρίου ἐπανέφερεν εἰς τὴν μνήμην τοῦ Εὐγενίου ἀντικείμενα, ἅτινα πάσῃ δυνάμει εἶχε προσπαθήσει ἀείποτε νὰ ἀπομακρύνῃ τῆς μνήμης του. Ἀλλ' ἐπειδὴ συνήθως συμβαίνει, τότε ἡ περιέργεια νὰ ἦναι συντονωτέρα ὅτε μᾶλλον δυσάρεστα φοβούμεθα τὰ πράγματα, ἅτινα ἐπιθυμοῦμεν νὰ μάθωμεν, οὕτω λογισμοῦ τινος ἀνταποκρινομένου εἰς ἕτερον καὶ τούτου συνεπαγομένου πλείστους ἄλλους, κατελήφθη ὁ νεανίας ὑπὸ διακαοῦς πόθου νὰ λάβῃ συνέντευξιν μετὰ τοῦ φίλου του, ὡσεὶ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου ὅστις ἠδύνατο νὰ ἱκανοποιήσῃ πᾶσαν εὐχήν του. Ἐκτὸς τούτου, εἰς εὐρυτάτην πόλιν, ἔνθα ἡ ἄπειρος τῶν ἀνθρώπων πληθὺς, δίκην ἀχανοῦς θαλάσσης περικυκλοῖ τὸ ἄτομον καὶ διασκορπίζει πᾶσαν οἰκογένειαν, ὅπου ἑπομένως οἱ δεσμοὶ τῆς φιλίας εἶναι ἀσθενεῖς ἐνῷ οἱ τῆς φιλανθρωπίας, ἂν δὴ ὑπάρχωσιν, εἶναι ὁπωσοῦν χαλαροὶ καὶ ἀνειμένοι, γεννᾶται ἐν τῷ ξένῳ αἴσθηματι πικρὸν ἀπομονώσεως καὶ ἐγκαταλείψεως, ἀνέκφραστος ἐπιθυμία νὰ ἔχῃ τινὰ πλησίον του, ὅστις νὰ τὸν εἰδοποιῇ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὅτι κέκτηται καὶ αὐτὸς ἰδίαν ζωὴν, μὴ ἐξαφανιζομένην μετὰ τῆς τοῦ ἀπειραρίθμου λαοῦ, ἐκδότου μόνον εἰς τὰς συνήθεις ἐργασίας τὸ καθημερινὸν ἐμπόριον, καὶ τὴν τελετουργίαν, κόσμημα ὅπερ ἐκ τῆς μακροχρονίου χρήσεως ἀπέβαλε τὴν στιλπνότητα ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ἠδύνατο νὰ ἐκλληφθῇ ἀντὶ χρυσοῦ. Ἐκ τούτου δύναταί τις νὰ εἰκάσῃ τὴν χαρὰν τοῦ Εὐγενίου, συναντήσαντος τὸν Δὸν Ἰανουάριον ὅτε οὐδόλως τὸν περιέμενε, καὶ ὅτε τῷ ἦτο λίαν ἀναγκαῖος. Ἂν ἄλλως τε ἀναλογισθῶμεν, ὅτι ἐκεῖνος ἦτο διὰ τὸν Εὐγένιον φίλος, ὅστις μετασχὼν τῶν παρεκτροπῶν τῆς νεότητός του, εἶχεν ἀποβῆ οἰκειότατος αὐτῷ, τουθ' ὅπερ ἐμαρτύρει ὅτι ἀπεπλανήθη καὶ ἐκεῖνος ἔκ τινος ὡραίας ἰδέας ἥτις κατὰ τὸ παρελθὸν τὸν εἶχε βαυκαλίσει, εὐχερῶς θὰ κατανοήσωμεν τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νεανίου, καὶ διατὶ τοσοῦτον ἐπετάχυνε τὸ βῆμα πρὸς τὴν μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν, ὅπου ἦτο βέβαιος ὅτι θὰ συνήντα αὐτόν.

Ἐνῷ οὕτω πως ἐπορεύετο, καὶ ἔφθασεν ἤδη εἰς τὴν πλατεῖαν ἥτις ἁπλοῦται ἐνώπιον τοῦ ναοῦ, ὡδευε πλησίον του νεᾶνις ἥτις σταματῶσα κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, ὅπως φέρῃ τὴν χεῖρα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀπομάξῃ τὰ δάκρυά της, ἐφαίνετο τοσοῦτον τεθλιμμένη καὶ περίλυπος, ὥστε ὁ νεανίας συγκινηθεὶς μέχρι κέντρων καρδίας ἐβράδυνεν ἐπὶ μᾶλλον τὸ βῆμα καὶ πολλάκις ἦλθεν εἰς τὴν ἀκμὴν νὰ τὴν ἐρωτήσῃ περὶ τῆς αἰτίας τῶν δακρύων της. Ἀλλ' ἡ ὄψις τῆς νεάνιδος ὅσον περιαλγὴς τόσον σεμνὴ, τὸν εἶχεν ἀναχαιτίσει.—Διατὶ νὰ ἀναξέσῃ τις πληγὴν, ὅταν ἀμοιρῇ εἴτε τῆς τέχνης, εἴτε τοῦ βαλσάμου πρὸς θεραπείαν της!—Διελογιζετο καθ' ἑαυτὸν, ἀμφιρρεπὴς δὲ τὴν παρηκολούθει διὰ τοῦ βλέμματος βλέπων αὐτὴν κατευθυνομένην πρός τινα ὁμάδα ὀκνηρῶν νεανίσκων, οἵτινες ἵστανται ἐνώπιον τῆς θύρας μελαντοιχοῦς οἰκοδομῆς.

Ὁ οἶκος ἐκεῖνος ἦτο καταφύγιον πολλῶν πενήτων ἀσθενῶν, οἵτινες περιθαλπόμενοι ὑπὸ τῆς τοῦ δημοσίου ὑπηρεσίας, περιμένουσιν ἐκ τῆς σφαλερᾶς τοῦ ἰατροῦ ἐπιστήμης ἀνακούφισιν τῶν δεινῶν ἅτινα ἀπαύστως τοὺς κατατρύχουσιν. Ἐντούτοις οἱ φλογεροὶ πυρετοὶ, οἱ φρικώδεις σπασμοὶ, καὶ ἄλλαι δεινότεραι ἀσθένειαι ἃς ὑποφέρουσιν, ἀποβαίνουσι θέαμα καὶ ἀντικείμενον ἀσκήσεως τῶν σπουδαστῶν, οἵτινες ἐπὶ τῆς ποταπῆς ἐκείνης σαρκὸς, ἐκτελοῦντες διάφορα πειράματα ἐκμανθάνουσι πολυειδεῖς τρόπους, δι' ὧν δύναταί τις νὰ καταπαύσῃ τὴν ζωήν. Ἀλλ' εἰς τὸ εὐαγὲς ἐκεῖνο ἄσυλον ἀνοίγεται καὶ ἑτέρα τις σχολή.

(ἕπεται συνέχεια) Δ. Α. Τ

ΟΙ ΓΑΜΟΙ ΤΩΝ ΧΩΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΛΕΥΚΑΔΟΣ.

Οἱ γάμοι τῶν χωρικῶν τῆς Λευκάδος ἄρχονται πάντοτε ἡμέραν Σάββατον· προγενεστέρως δὲ, δύο κοράσια ἐκ τῶν εὐειδεστέρων τοῦ χωρίου, ἀνδρικὰ ἐνδεδυμένα, καὶ φέροντα πιστόλια εἰς τὴν ζώνην, ζυμόνουσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ τὰ καλούμενα κουλούρια τοῦ γάμου, ἄδοντα ἐκ περιτροπῆς,

Σήμερα 'ν' ἄσπρος οὐρανὸς, σήμερ 'ν' ἄσπρη 'μέρα,
σήμερα στεφανόνεται ἀητὸς τὴν περιστέρα.
Σὰ λάμπουν τὰ λαμπρὰ σπαθιὰ 'ς τὴν ἀσημένια θήκη,
ἔτσι νὰ λάμπῃ κῆ ὁ γαμπρὸς 'ς' τοῦ πεθεροῦ τὸ σπίτι.

Ἐκ τῆς αὐτῆς ζύμης κατασκευάζουσι καὶ μέγα τι ἄλλο κουλούριον, καλούμενον πρωτόπλαστον, ὅπερ περιτυλίσσουσιν ἐρυθρᾷ μετάξῃ, καὶ τηροῦσιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ γάμου. Τὴν πρωΐαν τοῦ Σαββάτου σφάζουσιν τράγον καὶ ῥίπτουσι πυροβόλον, διακηρύσσοντες οὕτω τὴν ἔναρξιν τοῦ γάμου· οἱ ἀκούοντες τὸν κρότον λέγουσιν, —αἱματώθη ὁ γάμος.—Τὸ ἑσπέρας τοῦ Σαββάτου ἑτοιμάζουσι σημαίαν τινὰ, ἣν περ καλοῦσι μπαϊράκι, καὶ συγχρόνως προσκαλοῦσι νέον ἄγαμον ἵνα ξυρίσῃ τὸν γαμβρόν. Οὗτος δὲ ξυρίζων ἄδει τὰ ἀκόλουθα δίστιχα.

Μπαρπέρης εἶν' ὁ πλάτανος, γαμπρὸς τὸ κοπαρίσσι;
καὶ νύφη τὸ κρύο νερὸ ἀπὸ καθάρια βρύσι.
Φωστῆρας εἶσ' ἀνάλλαγος, λεβέντης ἀλλαμμένος,
καὶ ὄντας βαρυοστολιστῆς 'σὰν ἄγγελος γραμμένος.
Ἀσήμια 'ν' τὰ γελέκια σου, καὶ κρίνος εἶσ' ἀτός σου.
γκιούλση καὶ μεραντσόνερο τρέχει ἀπ' τὸ πρόσωπό σου.
Γαρούφαλο Βενέτικο, κῆ ὅθε κῆ ἂν 'πᾷς μυρίζεις.
Κῆ ἀπ' ὅποια γειτονιὰ διαβῆς ἀντρόγενο χωρίζεις.

Τὴν Κυριακὴν μετὰ τοῦ ἀναδόχου καὶ τοῦ γαμβροῦ πορεύονται οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι εἰς τὸν οἶκον τῆς νύμφης, ὅπου τελεῖται τὸ μυστήριον τοῦ γάμου. Πρὶν δὲ ὁ Ἱερεὺς ἀρχίσῃ τὴν τελετὴν, ὁ γαμβρὸς πατεῖ λαθραίως τὸν δεξιὸν πόδα τῆς νύμφης, καὶ διὰ χρυσοῦ ἢ ἀργυροῦ νομίσματος σταυρόνει αὐτὴν εἰς τὸ μέτωπον καὶ εἰς τὸ στῆθος· ἀκολούθως θέτει εἰς τὸ στόμα της, καὶ ἐδῶθεν λαβοῦσα αὐτὴ, τὸ φυλάττει.

Μετὰ τὴν τελετὴν ἡ νύμφη συνοδεύεται ἐν χορδαῖς καὶ ὀργάνοις καὶ πυροβολισμοῖς καὶ ἀλαλαγμοῖς εἰς τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ. Ἅμα δὲ ἐξέλθῃ τοῦ οἴκου της ἄρχεται μία τῶν καλλιφωνοτέρων γυναικῶν τῆς συνοδίας νὰ ᾄδῃ καθ' ὁδὸν ἐκ μέρους τῆς νύμφης, τὰ ἑξῆς δίστιχα.

Μισεύω, φλοι, κλάψτε με, κῆ ἀδέρφια μου μεγάλα
καὶ σὺ μαννοῦλα μου γλυκειὰ, 'ποῦ μῶδινες τὸ γάλα.
Εὐκήσου με μαννοῦλα μου τώρα 'ς' τὸ μισεμμό μου,
φκηθῆτε μ' ἀδερφάκια μου 'ς τὸν ἀναχωρισμό μου.

Μετὰ τὸ ᾆσμα τοῦτο ἄλλη συνακόλουθος ἀποκρίνεται ἐκ μέρους τῆς μητρὸς ἄδουσα,

Σύρε, παιδί μου, 'ς τὸ καλὸ, καὶ 'ς τὴν καλὴ τὴν ὥρα,
καὶ νὰ 'γιομίσ' ἡ στράτα σου τραντάφυλλα καὶ ρόδα.
Γειτόνισσαις, γειτόνισσαις, ποῦ 'ναι ἡ γειτονιά σας;
ποῦ 'ν' ἡ φουμιὰ τσῆ γειτονιᾶς, καὶ ἡ δασκάλισσά σας;
Αὐτοῦ 'ποῦ 'πᾷς, παιδάκι μου, εἶναι ξερὰ τὰ ξύλα,
κῆ ἀπὸ ταῖς ὀμμορφάδαις σου ἀνθοῦν καὶ 'βγάνουν φύλλα.
Σ τῆ γειτονιὰ 'ποῦ θὰ νὰ πᾷς κανέλα μὴ μασσήσῃς
καὶ μοσκοκάρυδο μὴ φᾷς, καὶ μᾶς ἀλησμονήσῃς.
Πόρτες καὶ παραθύρια μου ὅλα ξεκλειδοθῆτε,
Τῆ νύφη 'ποῦ σᾶς στέλνομαι καλὰ νὰν τῆ δεχτῆτε.

Μετὰ τοῦτο αἱ λοιπαὶ συνακόλουθοι γυναῖκες ἄδουσιν ἐκ περιτροπῆς τὰ ἀκόλουθα δίστιχα.

Καλῶς τὰ χιλιοπρόβαλε ἡ βέργα ἡ ἀσημένια,
διαβαίνει καὶ μᾶς χαιρετᾷ ἡ μαργαριτσρένια.
Σαρώσεται τὰ διάβατα, σαρώσετε τσῆ ρούγαις,
γιὰ νὰ διαβῆ ἡ νύφη μας μὲ τσῆ χρυσαῖς ψτερούγαις.
Αὐτοῦ 'ποῦ 'πᾷς, νυφοῦλα μου, ἥλιος νὰ μὴ σὲ κάψῃ,
καὶ μιὰ ὀμπρέλα 'λόχρυση νὰ 'βγῆ νὰ σὲ σκεπάσῃ.

Ὅταν δὲ πλησιάσωσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ ψάλλουσι τάδε.

Ἀνοίξετε τσῆ κάμαραις τσῆ ἀπάνου, καὶ τσῆ κάτου,
κῆ ὁ γειός τοῦ Ρῆγα ἔρχεται μὲ τὴν ἀρχόντισσά του.
Νὰ 'ν' ὁ γαμπρὸς καλότυχος, κ' ἡ νύφη καλομοῖρα,
νὰ κάμουν 'σερνικὰ παιδιὰ 'σὰν τοῦ Μαγιοῦ τὰ μῆλα.
Εὐλογημέν' ἀντρόγενο, ὁ θειὸς νὰ σᾶς βοηθήσῃ,
κ' ἡ Παναγιὰ ἡ δέσποινα νὰ σᾶς πολυχρονίσῃ.

Ἐπὶ τῆς στέγης τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ ἵσταται παῖς, φέρων κάνιστον πλῆρες βαμβακοσπόρου καὶ ὀρυζίου, ἐξ ὧν ῥιπίζει εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς προσερχομένης νύμφης. Παρὰ τῇ θύρᾳ δὲ ἐκτίθενται διάφορα γεωργικὰ ἐργαλεῖα, ἐν οἷς διαπρέπει μάλιστα τὸ γενὶ (ἰνίον)· εἰς δὲ τῶν οἰκείων προσφέρει τῇ νύμφῃ πέλεκυν δι' οὗ κτυπᾷ τρὶς τὴν θύραν σταυροειδῶς, πατοῦσα συγχρόνως τὸ παρακείμενον ἰνίον· ἐντεῦθεν καὶ ἡ κοινὴ παροιμία—«ηὕρηκεν ἡ νύφη μας τὸ γενὶ 'ς τὴν πόρτατση—» Ἀκολούθως προσφέρεται αὐτῇ ῥόϊδον, δι' οὗ κτυπᾷ πάλιν σταυροειδῶς τὴν θύραν, καὶ ἔπειτα τὸ ῥίπτει ἐντὸς τῆς οἰκίας· μετὰ τοῦτο τῇ ἐγχειρίζεται ἀγγεῖον πλῆρες ὕδατος, ἐξ οὗ πίνει ἐκ τριῶν διαφόρων αὐτοῦ μερῶν, καὶ ἔπειτα χύνει τὸ λοιπὸν εἰς τὰ ὀπίσω.

Εἰσελθούσης τῆς νύμφης εἰς τὴν οἰκίαν, πάντες οἱ παρευρεθέντες ὀφείλουσι νὰ συγχωρεύσωσι μετὰ τῶν νεονύμφων τοὺς καλουμένους τρεῖς γύρους (γρόφὰς), ᾄδοντες ζωηρῶς τὸ ἑξῆς πεντάστιχον.

Ἔχω γειὸ, κάννω χαρὰ,
Κάνν' ἡ νύφη μας παιδιὰ,
Κάννει κάστρο φαμελιὰ,
Πέντε γειοὺς, καὶ μιὰ μηλλιὰ,
Κῆ ἄλλη μία ροδακινιά.

Ἀκολούθως παραδίδονται εἰς φαγοπότια καὶ διασκεδάσεις μέχρις ὅλης τῆς Δευτέρας· τὴν δὲ πρωΐαν τῆς Τρίτης ἐξαρτήσαντες τὸ νυκτερινὸν πουκάμισον (χιτῶνα) τῆς νύμφης εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ προειρημένου μπαϊρακίου, πορεύονται μετ' αὐτοῦ

πάντες εἰς πηγὴν, ἢ φρέαρ· ἐκεῖ δὲ πλύναντες τὸ 'πουκάμισον, καὶ φαγόντες τὸ πρωτόπλαστον κουλούριον, δίδουσι τέλος εἰς τοὺς γάμους.

Ἐν Λευκάδι 28 Σεπτεμβρίου 1877,

ΙΩ. Ν. ΣΤΑΜΑΕΛΟΣ.

ΠΑΡΑΚΑΗΣΙΣ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ.

[Ἐκ τῶν τοῦ Βύρωνος]

Πάτερ τοῦ φωτὸς, Ὕψιστε Θεὲ τοῦ Οὐρανοῦ, ἀποστρέφεσαι Σὺ τοὺς λόγους τῆς ἀπελπισίας; Πταίστης, ὅπως ὁ ἄνθρωπος, εἶνε δυνατὸν νὰ τύχῃ συγχωρήσεως; Εἶνε δυνατὸν τὸ πταῖσμα νὰ ἐξαγνισθῇ διὰ τῶν παρακλήσεων; Πάτερ τοῦ φωτὸς, ἰδοὺ πρὸς Σὲ καταφεύγω· Σὺ βλέπεις τὸν ζόφον τῆς ψυχῆς μου, Σὺ ὅστις σημειοῖς τὴν πτῶσιν τοῦ μικροῦ πτηνοῦ, Σὺ ἀπομάκρυνον ἀπ' ἐμοῦ τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτήματος . . .

. . . . . .

Δίδαξόν μοι Σὺ, Σὺ μόνος τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας. Πιστεύω εἰς τὴν φοβερὰν παντοδυναμίαν Σου· διάπλασον Σὺ τὴν νεότητά μου καὶ λησμόνησον τὰ παραπτώματά μου.

Ὁ Ναός Σου εἶνε ἡ ὄψις τῆς ἡμέρας· ὁ οὐρανὸς, ἡ γῆ καὶ ὁ Ὠκεανὸς ὁ θρόνος Σου . . .

. . . . . .

Πάτερ! . . . . . .

Οἱ νόμοι Σου ἐκδηλοῦνται εἰς τὰ ἔργα τῆς φύσεως. Ἐννοῶ τὴν πόρρωσιν καὶ τὴν ἀδυναμίαν μου, ἀλλ' οὐχ ἧττον Σὲ ἐπικαλοῦμαι, ὅπως μὲ εἰσακούσῃς. Σὺ, ὅστις δύνασαι νὰ διευθύνῃς τοὺς διάττοντας ἀστέρας εἰς τὰ γαληνιαῖα βασίλεια τῶν αἰθερίων ἐκτάσεων, Σὺ, ὅστις δύνασαι νὰ καταπραΰνῃς τὸν ἀνταγωνισμὸν τῶν στοιχείων, Σὺ, τοῦ ὁποίου ἡ χεὶρ ἐκτείνεται ἐκ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον πόλον, Σὺ, ὅστις ἐν τῇ σοφίᾳ σου μὲ ἔρριψας ἐπὶ τῆς γῆς, ἐξ ἧς δύνασαι καὶ νὰ μὲ ἐξαγάγῃς, ὁπόταν θελήσῃς, ἔκτεινον μέχρις ἐμοῦ ἐν ὅσῳ ἵπταμαι ἐπὶ τῆς γηΐνου ταύτης σφαῖράς Σου τὴν ἰσχυρὰν προστασίαν Σου. Πρὸς Σὲ, ὦ Θεέ μου, πρὸς Σὲ καταφεύγω. Ὁπόταν ἀγαθὸν ἢ καλὸν μοὶ συμβῇ τῇ βουλήσει Σου. Ἢ πίπτων ἢ ἐγειρόμενος ἀφίαιμε εἰς τὴν προστασίαν Σου.

Καὶ ὁπόταν ἡ κόνις αὕτη, εἰς τὴν κόνιν ἐπανέλθῃ, ἐὰν ἡ ψυχή μου ἵπταται ἐπὶ αἰθερίων πτερύγων, ὦ! πόσον τότε θὰ ἐξυμνήσῃ τὸ ἔνδοξον ὄνομά Σου καὶ ὁποίας ὑμνῳδίας θὰ ἐμπνεύσῃ τοῦτο εἰς τὴν ἀσθενῆ φωνήν της.

Ἀλλ' ἐὰν τὸ φευγαλέον πνεῦμα ἥμαρτε νὰ συμμετάσχῃ τῆς αἰωνίου ἀναπαύσεως τῶν χωμάτων τοῦ τάφου, μέχρις οὗ ὑπάρχῃ πνοὴ ζωῆς ἐν ἐμοὶ, θὰ ἀνυψῶ πρὸς Σὲ τὴν προσευχήν μου, ὅπως καὶ νεκρωθεὶς ἅπαξ μὴ ἐγκαταλείψω τοὺς νεκρούς.

Πρὸς Σὲ, ἀφιερῶ τὸ ταπεινὸν τοῦτο ἄσμα μου, εὐγνωμονῶν ἐπὶ ταῖς παρελθούσαις χάριταις, καὶ ἐπὶ Σὲ ἐλπίζω, ὦ Θεέ μου! Ἐπὶ Σὲ, ὅτε ἡ πλάνης αὕτη ζωὴ θὰ ἐπιστρέψει ἐκ τῆς θνητῆς σταδιοδρομίας της.

Δ. Η.

ΠΡΩΪΜΟΣ ΕΥΣΥΝΕΣΙΑ.

Τέσσαρες ἔμποροι ἦσαν μέτοχοι τοῦ ποσοῦ χιλίων νομισμάτων, ἅτινα συγκαταβαλόντες ἔθηκαν ἐντὸς βαλαντίου, καὶ ἐξῆλθον μετ' αὐτοῦ πρὸς ἀγορὰν ἐμπορευμάτων. Ἐντυχόντες δὲ καθ' ὁδὸν εἰς ὡραῖον κῆπον, εἰσῆλθον εἰς αὐτὸν καὶ ἀφῆκαν τὸ βαλάντιον παρὰ γυναικί τινι, ἥτις ἦτον ἡ φύλαξ τοῦ κήπου. Εἰσχωρήσαντες, διεσκέδαταν ἐν μιᾷ τοῦ κήπου θέσει, ἔφαγον, ἔπιον καὶ ἦσαν εὐδαίμονες· εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπεν. «Ἔχω μετ' ἐμοῦ ὀλίγα μύρα· ἔλθετε, ἂς νίψωμεν τὰς κεφαλάς μας εἰς τὸ ῥέον τοῦτο ὕδωρ καὶ ἂς ἀρωματισθῶμεν». Ἄλλος εἶπεν. «Ἔχομεν χρείαν κτενίου». Καὶ ἕτερος εἶπε, «Νὰ ἐρωτήσωμεν τὴν φύλακα· πιθανὸν νὰ ἔχῃ μαζῆ της κτένιον». Ἐπὶ τοῦτο, εἷς ἐξ αὐτῶν ἐγερθεὶς, κατηυθύνθη πρὸς τὴν φύλακα, καὶ τῇ εἶπε. «Δός μοι τὸ βαλάντιον»· ἀλλ' αὕτη ἀπεκρίθη· «θέλει πράξω τοῦτο ὅταν ὑμεῖς ὅλοι ἐμφανισθῆτε ἐνώπιόν μου, ἢ ὅταν οἱ σύντροφοί σου μὲ διαταξωσι νὰ σοὶ τὸ δώσω». Οἱ δὲ σύντροφοί του ἐκάθευδον ὄχι πολὺ μακρὰν, ὥστε ἡ φύλαξ ἐδύνατο καὶ νὰ τοὺς ἴδῃ καὶ ν' ἀκούσῃ τοὺς λόγους των. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐφώνησε πρὸς τοὺς συντρόφους του, «Αὕτη δὲ θέλει νὰ μοὶ δώσῃ τίποτε.» Οὕτως ἐκεῖνοι τῇ εἶπον, «Δὸς αὐτῷ.» Ὅτε δὲ ἡ γυνὴ ἤκουσε τὰς λέξεις των ταύτας, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸ βαλάντιον· οὗτος δὲ ἀποχωρισθεὶς, ὑπέφυγεν αὐτούς. Ἀποκαμόντες οἱ σύντροφοι ὡς ἐκ τῆς παρατάσεως τῆς ἀπουσίας του, προσῆλθον τῇ φύλακι καὶ τῇ εἶπον, «Διὰ ποῖον λόγον δὲν τῷ ἔδωκας τὸ κτένιον;» Αὕτη δὲ ἀπήντησε, «Δὲν μοὶ ἐζήτησεν εἰμὴ τὸ βαλάντιον, καὶ δὲν τὸ ἔδωκα εἰς αὐτὸν ἢ μὲ τὴν ἄδειάν σας· ἔκτοτε δὲ ἀπῆλθεν ἐντεῦθεν καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν ὁδόν του.» Ἀκούσαντες τοὺς λόγους τούτους τῆς φύλακος ἐκολάφισαν ἑαυτοὺς καὶ ἐκράτησαν αὐτὴν λέγοντες, «Δὲν σοὶ ἐπετρέψαμεν ἢ νὰ τῷ δώσῃς τὸ κτένιον.» Αὐτὴ δὲ ὑπέλαβεν. «Οὐδόλως μοὶ ἀνέφερε περὶ κτενίου.» Συλλαβόντες δὲ αὐτὴν, τὴν ἔσυρον εἰς τοῦ Καδῆ, καὶ ἐμφανισθέντες ἐνώπιον αὐτοῦ τῷ ἐξέθεσαν τὸ συμβάν· ἐφ' ᾧ οὗτος κατεδίκασε τὴν φύλακα ν' ἀποδώσῃ τὸ βαλάντιον, καὶ κατέσχεν ἀριθμόν τινα τῶν ὀφειλετῶν της ὅπως μένωσιν ὑπεύθυνοι δι' αὐτήν.

Οὕτως ἡ γυνὴ ἀπῆλθεν ἐν ἀμηχανίᾳ ἀγνοοῦσα πῶς νὰ διασωθῇ· καθ' ὁδὸν δὲ συνήντησε παιδίον, μόλις πενταετὲς ὅπερ ἰδὸν αὐτὴν τοσοῦτο τεθορυβημένην, τῇ εἶπε «Τί ἔχεις μῆτέρ μου;» Ἀλλ' ἐκείνη δὲν τῷ ἔδωκεν ἀπόκρισιν, ὀλιγωροῦσα αὐτοῦ ἕνεκα τῆς σμικρότητος τῆς ἡλικίας. Τὸ παιδίον ὅμως ἐπανέλαβε τὴν ἐρώτησίν του ἅπαξ, δὶς καὶ τρίς. Εἰς τρόπον ὥστε ἡ γυνὴ ἐπὶ τέλους διηγήθη αὐτῷ ὅ,τι τῇ εἶχε συμβῆ. Καὶ τὸ παιδίον εἶπε πρὸς αὐτὴν. «Δός μοι ἓν ἀργυροῦν νόμισμα ὅπως ἀγοράσω ὀλίγα γλυκύσματα καὶ θέλω σοὶ εἴπει κἄτι τι διὰ τοῦ ὁποίου θὰ δυνηθῇς νὰ κατορθώσῃς τὴν ἀπαλλαγήν σου.» Ἡ φύλαξ τῷ ἔδωκεν ἓν ἀργυροῦν νόμισμα ἐρωτῶσα αὐτὸ. «Τί ἔχεις νὰ μοὶ εἴπῃς;» Καὶ τὸ παιδίον ἀπεκρίθη, «Ἐπάνελθε εἰς τοῦ Καδῆ καὶ εἰπὲ αὐτῷ; ἦτο συμφωνημένον μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ἐκείνων νὰ μὴ δώσω αὐτοῖς τὸ βαλάντιον εἰμὴ ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν τεσσάρων.» Οὕτως ἡ φύλαξ ἐπανῆλθεν εἰς τοῦ Καδῆ καὶ ὑπέβαλεν αὐτῷ ὅ,τι τὸ παιδίον τῇ ὑπηγόρευσεν· ἐφ' ᾧ ὁ Καδῆς ἠρώτησε τοὺς τρεῖς «Ὑπῆρχε τοιαύτη συμφωνία μεταξὺ Ὑμῶν καὶ αὐτῆς;» «Ναὶ,» ἀπήντησαν οὗτοι. Τότε ὁ Καδῆς εἶπε πρὸς αὐτοὺς «Φέρετέ μοι τὸν σύντροφόν σας, καὶ λαμβάνετε τὸ βαλάντιον.» Τοιουτοτρόπως ἡ φύλαξ ἀπελύθη τῆς αἰτιάσεως χωρὶς οὐδεμίαν νὰ πάθῃ ζημίαν, καὶ ἐπορεύθη τὴν ὁδόν της.

(Lane. Σημειώσεις εἰς τὰς Ἀραβικὰς Νύκτας.)

Α. Φ.

ΤΟ ΧΕΙΡΟΚΤΙΟΝ.

Ἐνώπιον τοῦ ἀμφιθεάτρου, ὅπου τὰ θηρία μέλλουσι νὰ πολεμήσωσι, κάθηται ὁ βασιλεὺς Franz. Περὶ αὐτὸν εἰσὶν οἱ πρῶτοι τοῦ κράτους, ἐπὶ τῶν ὑψωμένων δὲ θεωρείων, αἱ κυρίαι σχηματίζουσι λάμποντα στέφανον.

* * *

Ὁ Βασιλεὺς ποιεῖ σημεῖον· ἡ κρύπτη τῶν τρομερῶν ζώων ἀνοίγει, λέων τις προχωρεῖ βραδυπορῶν, περιπλανᾷ ἡσύχως τὰ ὄμματά του περὶς αὐτοῦ, ἀνοίγει τὸν φάραγγα, τινάσσει τὴν χαίτην του καὶ ἐξαπλοῦται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

* * *

Ὁ Βασιλεὺς ποιεῖ δεύτερον σημεῖον· ἄλλη τις θύρα ἀνοίγει, ἀγρία δὲ τίγρις ἐξέρχεται διά τινος βιαίου πηδήματος. Πρὸς τὴν θέαν τοῦ λέοντος, μυκᾶται ἡ τίγρις, ἐπισείει τὴν κέρκον της, μηκύνει τὴν γλῶσσάν της, στρέφεται περὶ τὸν λέοντα ἀποπέμπουσα βαθὺν ὠρυγμὸν, καὶ εἶτα ἐξαπλοῦται πλησίον του.

* * *

Ὁ Βασιλεὺς ποιεῖ προσέτι ἓν σημεῖον· ἐκ τοῦ σπηλαίου τότε ἐξέρχονται συνάμα δύο λεοπαρδάλεις, αἵτινες ἐξορμῶσι μετὰ σφοδρότητος ἐπὶ τῆς τίγρεως. Αὕτη συλλαμβάνει αὐτὰς μὲ τοὺς ἰσχυρούς της γαμψόνυχας· ὁ λέων ἐγείρεται ὠρυόμενος, ἔπειτα φέρεται ἐν μεγάλῃ σιγῇ, αἱ δὲ λεοπαρδάλεις ἐκτείνονται ἐπὶ τῆς αἱματοφόρτου γῆς.

* * *

Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἐκ τοῦ ὕψους θεωρείου ἓν χειρόκτιον ἐκ χαριτοβρύτου χειρὸς πίπτει μεταξὺ τῆς τίγρεως καὶ τοῦ λέοντος.

* * *

Ἡ εὐγενὴς Κονεγόνδη, στρέφει πρὸς τὸν ἱππότην de Lorges λέγουσα μὲ ὕφος σκωπτικόν. «Ἐὰν ὁ ἔρως σου, ἱππότα, εἶνε τόσῳ θερμὸς ὅσῳ μοὶ τὸν ὁμολογεῖτε ἑκάστοτε μεθ' ὅρκου, ὕπαγε νὰ λάβῃς τὸ χειρόκτιόν μου».

* * *

Ὁ ἱππότης καταβαίνει ταχέως, προχωρεῖ βήματα στερρῷ πρὸς τὴν τρομερὰν κονίστραν καὶ διὰ χειρὸς τολμηρᾶς ἀπαίρει τὸ χειρόκτιον ἐκ τοῦ μέσου τῶν τεράτων.

* * *

Οἱ ἱππόται καὶ αἱ κυρίαι τὸν παρατηροῦσιν ἔντρομοι καὶ μὲ θαυμασμὸν, ὅτε δὲ οὗτος περιφέρει ἡρέμα πρὸς αὐτοὺς τὸ χειρόκτιον, ὁ ἔπαινος ἐξέρχεται ἐκ πάντων τῶν στομάτων. Ἡ Κονεγόνδη τὸν ὑποδέχεται μετὰ τρυφεροῦ βλέμματος, ὑπισχνουμένου προσεχῶς εὐδαιμονίαν. Πλὴν ὁ ἱππότης ρίπτων πρὸς αὐτὴν τὸ χειρόκτιον, τῇ λέγει· «Οὐδόλως ἐπιθυμῶ τῆς εὐγνωμοσύνης σας», καὶ πάραυτα τὴν ἐγκατέλειψε.

(ἐκ τῶν λυρικῶν ποιήσεων τοῦ Σχίλλερ)

Δ. Δ. Μ.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Οἱ ἐχθροί.

Ἔχεις, φίλε μου, ἐχθρούς; προχώρει· μὴ σὲ μέλῃ. Ἐὰν τὴν ὁδόν σου φράξωσι μὲ ἐμπόδια διευθύνθητι πρὸς ἕτερον μέρος, ἐκπληρῶν πάντοτε τὸ καθῆκόν σου εἰς τὸ πεῖσμά των. Ὁ μὴ ἔχων ἐχθροὺς δὲν σημαίνει τίποτε, διότι ἡ ζύμη του εἶνε τοιαύτη, ὥστε ἕκαστος μαλάσσει αὐτὸν κατὰ τὸ δοκοῦν. Ὁ μεγαλοψυὴς, ὁ σκεπτόμενος καὶ ὁ λέγων τὴν ἰδέαν του εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ κάμῃ ἐχθροὺς ὅσους αἱ παρατηρήσεις αὐτοῦ προσβάλλουσιν. Ἐὰν λαλήσῃ περὶ εἰλικρινείας, θέλει προσβάλλει τὸν ραδιοῦργον· ἐὰν εἴπῃ τι κατὰ τῆς ἀκολασίας, ὁ λάγνος ἀνθίσταται ὡς λέων ὠρυόμενος. Σὺ ὅμως ἀδιαφόρει κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου· πίστευσον δὲ ὅτι εἰσὶ τοσοῦτον ἀναγκαῖοι, ὅσον ὁ ἀὴρ ὃν ἀναπνέομεν, ὅπως διατηρήσωσιν ἡμᾶς δραστηρίους καὶ προθύμους. Οἱ ἐχθροὶ ὁμοιάζουσι σπινθῆρας τοὺς ὁποίους ἐὰν δὲν φυσήσῃς σβύνονται μόνοι των. Ἐὰν μετ' αὐτῶν ἐρίζεις κάμνεις τότε τὴν ἐπιθυμίαν των. Ἄφες αὐτούς· τότε μόνον ἀντίδρασις γεννᾶται ὅταν ἐκτελῇς τὸ καθῆκόν σου καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι ἐμμένων οὕτω, οἱ ἐχθροί σου μεταβληθήσονται.

* * *

ΑΝΘΟΔΕΣΜΗ.

* * Τὸ δένδρον τῆς ἐλευθερίας αὐξάνει ἀνεξαρτήτως καὶ πληροῖ διὰ τερπνοτάτης ὀσμῆς ἅπασαν τὴν οἰκουμένην, ἐνῷ συγχρόνως οἱ κλῶνες αὐτοῦ ὑψούμενοι μεγαλοπρεπῶς πρὸς τὸν οὐρανὸν, παριστῶσιν αὐτὸ ὡς ἂν οἱ ἀστέρες ἦσαν ὁ μόνος χρυσοῦς καρπὸς τῶν ἀξιοθαυμάστων αὐτοῦ κλώνων.

* * Ἡ τιμιότης εἶνε οὐ μόνον ἡ ἀρίστη πολιτικὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπερτάτη φρόνησις. Ὅσον δύσκολον καὶ ἂν ἦνε εἰς τὸν ἀκέραιον χαρακτῆρα νὰ προσαχθῇ, χιλιάκις δυσκολώτερον εἶνε εἰς τὸν πανοῦργον νὰ ἀποφύγῃ τὴν τιμωρίαν.

* * Παῖς ὀρθῶς ἀνατραφεὶς, ὁμοιάζει πρὸς ἰτέας κλάδον, ὅστις ἀποσπασθεὶς καὶ ἀπτόμενος τοῦ ἐδάφους, ριζοῦται καὶ βλαστάνει ὅπου γῆς καὶ ἂν εὑρεθῇ.

* * Τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου εἶνε γεωγραφικὸς χάρτης, ἐφ' οὗ ἡ ψυχὴ ἰχνογραφεῖ ὃν δρόμον μέλλει νὰ πορευθῇ καθ' ὅλον τὸ πέλαγος τῆς ζωῆς.

* * Ἀγαπῶμεν νὰ ἐλπίζωμεν καὶ ὅταν σφάλωμεν τῆς ἐλπίδος νὰ ἀπολαύσωμεν τοῦ ἐλπιζομένου, ἐπιθυμοῦμεν πάλιν νὰ διατελῶμεν ἐλπίζοντες.

Πιστεύεται ὅτι 2,000,000 περίπου εἴδη ζώων καὶ φυτῶν τῆς τε ξηρᾶς καὶ θαλάσσης ὑπάρχουσι. Τοὐλάχιστον 100,200 φυτῶν καὶ 400,000 ζωϋφίων μόνον ὑπάρχουσι γνωστά.

ΤΩ ΠΟΙΗΤΗ Κ. Φ Σ.

Τὴν λύραν μου εἰς θρύμματα νὰ θραύσω μὲ προτρέπεις,
Καὶ τῆς ποιήσεως τὸ πῦρ τὸ φλέγον με νὰ σβέσω;
Πλὴν θραύουσα τὴν λύραν μου εἰς ἔρεβος θὰ πέσω·
Τὸ σκότος μου .... ἡ ποίησις φωτίζει, δὲν τὸ βλέπεις;
Ὅταν ὀδύνη ἄρρητος μοῦ θλίβει τὴν καρδίαν,
Χαράσσω στίχους κ' εἰς αὐτοὺς ζητῶ παρηγορίαν.

Νὰ ἀρνηθῶ τὴν ποίησιν! Εἰπὲ, εἰπέ μοι μᾶλλον
Τὸ πᾶν αὐτὸ νὰ ἀρνηθῶ καὶ ζῶσα ν' ἀποθάνω...
Ἀλλ' ἄφες, ἄφες γράφουσα τὸν βίον νὰ περάνω,
Οἱ στίχοι μου τοῦ στήθους μου ἐμφαίνουσι τὸν σάλον.
Ἂν τὸ θρηνῆρες ἄσμά μου τὰ ὦτά σου βαρύνει,
Πλὴν στιγμιαῖον βάλσαμον εἰς τὴν ψυχήν μου χύνει.

Τί λέγεις; Εἰς τῆς φύσεως τὰ κάλλη νὰ τρυφήσω!
Πλὴν μήπως ἐν κἂν θέλγητρον, ἐν δι' ἐμὲ ἐγκλείει;
Ἄφες ὁ νοῦς τὰς πτέρυγας πρὸς ὕψη νὰ ταννύῃ,
Καὶ τὴν μηδαμινότητα τῆς γῆς νὰ λησμονήσω.
Πόθους θρασεῖς δὲν δύναται ἡ γῆ νὰ περιλάβῃ
Οὐδὲ τὴν δίψαν... ὕδατος σταγὼν τὴν καταπαύει.

Πόσον μικρὰ μοὶ φαίνονται τὰ πάντα δὲν γνωρίζεις
Καὶ ἡ ψυχή μου πανταχοῦ ὁπόσον ἀνιᾶται.
Εἰς κόσμον ἄλλον φανταστὸν τὸ πνεῦμά μου πλανᾶται,
Ὦ! ἄφες το νὰ πλανηθῇ καὶ μὴ τὸ ἐμποδίζῃς.
Ἀφοῦ τῆς ἐξεγέρσεως εἶναι πικρὰ ἡ ὥρα,
Μὴ ἀπορῇς τὸν ὕπνον μου ἂν παρατείνω τώρα.

Γνωρίζω, μέλλον δυστυχὲς, φρικῶδες ἀναμένει
Τὸν ἔχοντα ὡς πῦρ θερμὴν καρδίαν εἰς τὰ στήθη·
Πρὶν ἀποθάνῃ παγερὰ τὸν περιβάλλει λήθη
Καὶ εἶναι πᾶσα δι' αὐτὸν καρδία κεκλεισμένη...
Γνωρίζω, εἶναι φοβερὰ τῶν ποιητῶν ἡ μοῖρα
Καὶ μόνος των παρήγορος ἡ θρηνῳδοῦσα λύρα.

Ναὶ, τὸ γνωρίζω ἑαυτὸν πλὴν τίς θὰ μεταβάλῃ;
Δύναται λίθος ὁ κηρὸς ὁ ἁπαλὸς νὰ γίνῃ;
Ἄφες ἡ λύρα τ' ἄλγος μου εἰς στίχους νὰ ἐκχύνῃ
Ἄλλη πλασθεῖσα μὴ ζητῇς νὰ γίνω ὅλως ἄλλη·
Ἂν μέλλω τῆς καρδίας μου οἰκτρὸν νὰ πέσω θῦμα,
Δὲν δειλιῶ τὸν θάνατον, δὲν μὲ πτοεῖ τὸ μνῆμα.

Ἂς ἀποθάνω· ἡ ζωὴ μαρτύριον μοὶ εἶναι,
Καὶ ἡ ψυχὴ νὰ πετασθῇ πρὸς σφαῖραν ἄλλην θέλει,
Ἂς ἀποθάνω νεαρὰ, διόλου δὲν μοὶ μέλλει,
Οὐδὲν μὲ σύρ' εἰς τὴν ζωὴν, οὐδὲν μοὶ λέγει·—«μεῖνε».
Ἂν τοὺς πολλοὺς ὁ θάνατος πτοῇ καὶ ἐκφοβίζῃ
Ὡς πρὸς σωτῆρα τ' ὄμμα μου πρὸς τοῦτον ἀτενίζει.

Ἐν Ἀθήναις 1877.

ΦΩΤ. Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ.

ΤΗ ΕΞΑΔΕΛΦΗ ΜΟΥ Β. Π.

Ἐνῷ φαιδρὰ ἀνοίξεως ἡμέρα ἀνατέλλει
Καὶ πάλιν περιβάλλεται ἡ φύσις νέα κάλλη
Ἐνῷ τὸ ἔαρ τὸ πτηνὸν αἰσίως ἀναγγέλλει
Ὦ! σοῦ τὸ χεῖλος διατὶ δὲν μειδιᾷ, δὲν ψέλλει!

Μονὴ, ὡς ἄγαλμα ψυχρὰ, μὲ ἔνδακρυ τὸ ὄμμα
Εἰς τὸν γελῶντα οὐρανὸν ἐνατενίζεις σύννους;
Καὶ σιωπᾷς· ἀλλ' ὑπ' αὐτὴν τὴν σιωπὴν ἀκόμα
Τοὺς στεναγμοὺς τοῦ στήθους σου ἀκούω τοὺς πυρίνους.

Λοιπὸν ἀλγεῖς; πολὺ ἀλγεῖς;... Συγχώρησόν με, φίλη,
Ἐὰν τῶν ἀπορρήτων σου μυστὶς ζητῶ νὰ γείνω,
Ἂν τῆς ψυχῆς σου ἐρευνῶ τ' ἀπόρρητα· ὁμίλει
Δὲν δύναμαι εἰς τὸ ἄλγος σου ξένη ἐγὼ νὰ μείνω.

Εἰξεύρω! Εἰς τὰ στήθη σου φέρεις πληγὴν βαθεῖαν,
Εἴς στεναγμὸς, ἓν δάκρυ σου ἐκφεῦγον σὲ προδίδει..
Πλὴν δὲν ἀπήντησας εἰμὴ τὴν ἀδιαφορίαν
Καὶ ξένον ὄμμα κάλλιον ἀλγοῦσαν μὴ σε ἴδῃ.

Τὸ ἄλγος φεύγουν οἱ πολλοὶ μ' ἀποστροφὴν καὶ μῖσος
Ναί... μειδιῶντας θεατὰς ἐν μέσῳ πένθους εἶδα,
Ἀλλὰ σὺ θάρρει πάντοτε εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἴσως
Ἐκεῖνος ἀπὸ τοὐρανοῦ σοὶ πέμψῃ τὴν ἐλπίδα.

Βραχὺ τὸ ἔαρ τῆς ζωῆς παρέρχεται καὶ μόνον
Ὡς ἄνθος ζῇ μίαν αὐγὴν ὡς φάσμα διαβαίνει...
Φεῦγε, ὦ ἄνθος μου, καὶ σὺ τὸ δάκρυ καὶ τὸν στόνον,
Δὲν εἶναι δρόσος εἶναι λίψ καὶ τἄνθη μας μαραίνει.

Ἀκούεις τὴν μελίρρητον φωνὴν τῆς ἀηδόνος,
Τὴν ἁρμονίαν τοῦ παντὸς, τὴν ποίησιν, τὸ κάλλος;
Παῦσαι τὸ δάκρυ, ἂς λυθῇ εἰς ἄσματα ὁ στόνος
Καὶ εἰς χαρὰν, ὦ φίλη μου, τοῦ ἄλγους σου ὁ σάλος.

Ἢ ἂν ἡ λύπη εἰς χαρὰν δὲν τρέπεται εὐκόλως,
Ἀκτὶς τὴν ὄψιν σου φαιδρὰ ἐλπίδος ἂς φωτίσῃ
Καὶ ὡς ἁπλοῦς ἀνέφελος τοῦ Οὐρανοῦ ὁ θόλος
Καὶ σοῦ τὸ πρόσωπον γλυκὺ μειδίαμα ἂς στολίσῃ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Μαΐου 1877.

ΑΙΚΑΤ. Δ. ΣΚΑΓΙΑΝΝΗ.